

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET HOUDENDE BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTINGSAANPASSING 2023**MEMORIE VAN TOELICHTING**

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1. Opheffing artikel 14, 9^e lid van het decreet van 11 februari 2022 tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme

Artikel 2

Op 16 juli 2021 werd het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme (hierna 'het decreet') een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Onder dit decreet worden onder andere werkings- en personeelssubsidies aan hostels toegekend, om een voldoende groot, divers, aangepast en betaalbaar overnachtingsaanbod te garanderen voor kinderen en jongeren in het algemeen en het jeugdwerk en jeugdorganisaties in het bijzonder.

Op 3 september 2021 werden de werkings- en personeelssubsidies voor hostels via een prenotificatie aangemeld bij de afdeling staatssteun van de Europese Commissie. Als gevolg van deze aanmelding, en op vraag van de Europese Commissie, werd een stand-still bepaling toegevoegd in artikel 14, negende lid van het decreet van 11 februari 2022. Deze moest voorkomen dat tijdens het verloop van de aanmeldingsprocedure reeds subsidies zouden worden toegekend en uitbetaald. Deze luidt als volgt: *"De werkings- en personeelssubsidies aan hostels kunnen pas worden toegekend na definitieve goedkeuring van dit steunregime door de Europese Commissie."*

Tijdens een overleg van 16 december 2022 heeft de Europese Commissie duidelijk gemaakt dat zij van mening is dat de vooraf aangemelde steunmaatregel eerder lijkt te kaderen binnen de vergoeding voor diensten van Algemeen Economisch Belang, en dat er bijgevolg gebruik dient gemaakt te worden van de bestaande kaderregimes, eerder dan een formele aanmelding.

In navolging van het digitaal overleg maakte de Europese Commissie op 20 december 2022 ook via e-mail haar voorlopige beoordeling over.

Op advies van de Europese Commissie worden nu de nodige stappen gezet om de subsidies te kaderen binnen het Diensten van algemeen economisch belang (DAEB)-besluit. Het gevolg van het opteren voor deze piste is dat de prenotificatie kan worden stopgezet (aangezien het DAEB-Besluit niet voorziet in een voorafgaande goedkeuring, doch uitsluitend in rapportering achteraf). Door deze procedure stop te zetten zal er dan ook puur formeel geen "definitieve goedkeuring" meer volgen. De stand-still bepaling is bijgevolg zonder voorwerp geworden.

Niettemin kan de bepaling, zolang zij is opgenomen in het decreet, dubbelzinnigheid en rechtsonzekerheid veroorzaken. Door de schrapping van de bepaling wordt deze dubbelzinnigheid uitdrukkelijk vermeden.

De verdere inkadering van de subsidies binnen het DAEB-Besluit zal gebeuren door middel van een aanpassing van het uitvoeringsbesluit, waar nodig.

Band met de begroting

De schrapping van de bepaling maakt dat elke rechtsonzekerheid omtrent de uitbetaling van de subsidies aan hostels en de uitvoering van de begroting wordt vermeden. De vereisten en voorwaarden van het DAEB-besluit worden uiteraard onverkort toegepast bij uitvoering van de subsidies aan hostels.

De kredieten voor de subsidies aan hostels zijn gealloceerd op begrotingsartikel HB0-1HDI2FB-WT met als begrotingsallocatie 1HG108.

Afdeling 2. Opheffing Eigen Vermogen Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen

Artikel 3 tot en met 5

Met deze artikels wordt het Eigen Vermogen van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) opgeheven.

Bij de oprichting van de vzw KMSKA is er beslist dat giften, legaten ed. aan de vzw KMSKA zouden toegekend worden. Daardoor verwerft het Eigen Vermogen geen inkomsten meer voor het museum en heeft het dus geen bestaansreden meer. In de loop van 2023 zullen de resterende middelen binnen het Eigen Vermogen volledig opgebruikt zijn.

Band met de begroting

De band met de begroting bestaat erin dat met deze bepaling de saldi op de rekeningen van het EV KMSKA worden overgedragen aan de vzw KMSKA.

Repliek op het advies van de Raad van State met betrekking tot afdeling 2

De Raad van State merkt op dat, met het oog op de rechtszekerheid de zinsnede "vóór de opheffing" dient te worden verduidelijkt. Men schrijve "voor de opheffing van het eigen vermogen ..." ofwel vermeldde men de datum "voor 31 december 2023". In opvolging van dit advies werd gekozen voor de laatste optie en werd het voorontwerp van decreet op die manier aangepast.

Afdeling 3. Subsidies aan de vzw Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek

Artikel 6

Het Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek vzw heeft een unieke plaats in het culturele landschap. Deze organisatie verzorgt de ontsluiting van publicaties op het gebied van de Nederlandse taal- en letterkunde, in de internationale vakbibliografie, Bibliografie van de Nederlandse taal- en literatuurwetenschap (BNTL). De vzw houdt de vinger aan de pols van het vakgebied en neemt alles wat verschijnt over Nederlandse en Vlaamse literatuur, taalkunde en brede cultuurgeschiedenis op in de Bibliografie. Sinds 2008 is de Bibliografie gratis online beschikbaar (www.bntl.nl). Op die manier bereikt ze duizenden gespecialiseerde gebruikers per jaar.

Artikel. 7

Artikel 76/2,9° van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) bepaalt dat het subsidiekader het engagement van de subsidieontvanger om het belang van het gebruik van het Nederlands te erkennen bij de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten moet omvatten. Dit wordt dus uitdrukkelijk gesteld.

Artikel 72, § 4 van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (BVCO) bepaalt: "Een sociaal passief aanleggen ten laste van de subsidie kan alleen als er daarvoor in een rechtsgrond is voorzien in een decreet of reglementaire bepaling." . Deze bepaling voorziet daarom in de rechtsgrond om een sociaal passief aan te leggen ten laste van de subsidie.

Artikel 8

Het Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek heeft een permanente, structurele werking met vast personeel. De verdere specifieke bepalingen over de in artikel 8 opgesomde punten, zullen bepaald worden in het jaarlijks subsidiebesluit.

Vanuit het perspectief van een deugdelijk langetermijnbeleid moet de organisatie de mogelijkheid krijgen om waar nodig reserves aan te leggen.

De bepalingen in de VCO en het BVCO zijn van toepassing op het Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek.

Band met de begroting

De subsidiëring van het Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek heeft haar rechtsgrond in het uitgavendecreet. Door de regeling rond de subsidie van deze organisatie op te nemen in het programmadecreet, worden de voorwaarden rond de toekenning van en de controle op deze subsidie vastgelegd en worden deze expliciet gekoppeld aan de bepalingen daarover in de VCO en het BVCO. Dit zorgt voor een helder legislatief kader voor een correcte uitvoering en opvolging van de Vlaamse begroting rond de subsidiëring van het Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek.

Repliek op het advies van de Raad van State met betrekking tot afdeling 3

-De Raad van State merkt op: "Nu het voorontwerp geen opdracht of strategische doelstellingen bepaalt, kan niet worden nagegaan of deze al dan niet een economische activiteit uitmaken en of de betrokken vzw bij de ontplooiing van haar activiteiten in concurrentie zou kunnen treden met andere marktspelers die gelijkaardige diensten aanbieden. Indien dat niet volledig uit te sluiten valt, dient de ontworpen regeling toch als staatssteun te worden beschouwd. Behoudens indien een beroep zou kunnen worden gedaan op een vrijstellingsregeling, zoals die vervat in verordening (EU) 651/2014, moet ze dan ook worden aangemeld bij de Europese Commissie overeenkomstig artikel 108, lid 3, van het VWEU."

In navolging van de opmerking van de Raad van State werden in artikel 6 de opdracht en de strategische doelstellingen bepaald. De strategische doelstelling met name het inventariseren en ontsluiten van de publicaties die verschijnen op het gebied van de neerlandistiek, vormt geen economische activiteit aangezien er geen andere marktspelers zijn die gelijkaardige diensten op een commerciële markt aanbieden. Bijgevolg maakt de subsidie aan deze vereniging geen staatssteun uit.

- De Raad van State beveelt aan om in abstracte bewoordingen te voorzien in de subsidiëring van een vereniging voor een welbepaalde opdracht, en om de voorwaarden en de procedure voor die subsidie te regelen zonder te verwijzen naar de specifieke vzw.

Zoals hierboven uiteengezet is vzw Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek een unieke speler binnen het culturele veld. Een uitdrukkelijke procedure van erkenning en subsidiëring om ook andere verenigingen die deze bijzondere opdracht kunnen uitoefenen toe te laten een aanvraag in te dienen, is weinig zinvol.

- De Raad van State merkt op dat niet kan worden aangenomen dat de subsidievoorwaarden in het voorontwerp reeds op voldoende wijze worden geregeld. Minstens zou uitdrukkelijk bij decreet moeten worden bepaald welke opdracht de vereniging moet vervullen en welke haar strategische doelstellingen daarbij moeten zijn.

In opvolging van dit advies werd artikel 6 aangevuld met de opdracht en de strategische doelstellingen die de vereniging dient te vervullen om voor subsidies in aanmerking te komen.

- De Raad van State merkt op dat de delegatie opgenomen in artikel 8 slechts aanvaardbaar is voor zover alle essentiële elementen betreffende de genoemde aangelegenheden in het voorontwerp zijn opgenomen, hetgeen vooralsnog niet het geval blijkt te zijn. De ontworpen regeling dient op dit punt dan ook te worden vervolledigd.

In opvolging van dit advies werd artikel 8 aangevuld met een aantal bijkomende essentiële elementen.

- De Raad van State merkt op dat artikel 8, tweede lid, van het voorontwerp, bepaalt dat de VCO en zijn uitvoeringsbesluiten van toepassing zijn op de subsidies aan de vereniging. Dergelijke bepalingen kunnen leiden tot rechtsonzekerheid nu eruit geconcludeerd zou kunnen worden dat als niet in een specifieke subsidieregeling de gelding van de VCO en het BVCO wordt bevestigd, zij niet van toepassing zijn. Om die reden verdient het aanbeveling om artikel 8, tweede lid, van het voorontwerp weg te laten.

In opvolging van dit advies werd deze bepaling weggelaten uit het ontwerp.

Hoofdstuk 3. Omgeving

Afdeling 1. Betaalbevoegdheid geconventioneerde huur

Artikel 9

Deze bepaling heeft tot doel een eenvormige uitbetalingsregeling van de subsidies in het kader van geconventioneerde huur door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) mogelijk te maken. De ontwerpbeepaling breidt het decretaal takenpakket van de VMSW uit met de betaling van de subsidies geconventioneerde huur. Met het oog op de uitvoering van die betalingen zal een toelage vanuit de Vlaamse begroting aan de VMSW worden toegekend.

Band met de begroting

In de begrotingsaanpassing 2023 wordt op begrotingsartikel QF0-1QDG2QK-IS een toelage voorzien van 2 miljoen euro aan de VMSW, die leidt tot 2 miljoen euro ESR-uitgaven in de begroting van VMSW. 1 miljoen euro van deze uitgaven wordt gecompenseerd op QF0-1QDG2TC-PR, het andere miljoen wordt gecompenseerd door lagere FS3-uitgaven en financieringskosten die een gevolg zijn van de onderbenutting op het FS3-volume van begrotingsjaar 2021.

In de begrotingsopmaak 2023 was al een speciale verbintenis machtiging voorzien, en werd de subsidie toegevoegd aan de lijst van automatische subsidies.

Artikel 10

De voorliggende wijzigingen in het kader van de begrotingsaanpassing 2023 optimaliseren het sturende effect van de afvalheffingen ter ondersteuning van het gevoerde afval- en materialenbeleid.

Situering:

De voorliggende wijzigingen betreffen de uitfasering van het verlaagd tarief voor het storten van PST-residu's. De huidige afbouwregeling werd laatst gewijzigd bij de begrotingsopmaak 2021 (programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021). Daarbij werd o.m. het percentage van 40 % voor het storten van PST-residu's bevroren tot eind 2022. Met de voorliggende wijzigingen wordt die standstillperiode verlengd tot eind 2024 en dat op basis van de volgende argumentatie.

Metaalrecyclage is een essentiële schakel in de circulaire transitie. Bij het shredderen worden in grote mate autowrakken, maar ook elektrisch en elektronisch afval, gemengd schroot, etc. vermalen om de maximale recuperatie van materialen mogelijk te maken. De belangrijkste uitstroom van dit proces is ijzer. Na het shredderen blijft er een shredder-residu over, bestaande uit een lichte en zware fractie. Metaalrecyclagebedrijven zetten daarom zogenaamde Post Shredder Technology (hierna kortweg "PST") in. Via deze PST wordt dit shredderresidu verder gescheiden in 4 grote deelfracties:

1. een recycleerbare fractie
2. een zanderige fractie
3. een calorische fractie
4. een restfractie

In Vlaanderen dienen zowel voor het verbranden als voor het storten van recyclageresidu's storthellingen te worden betaald. Door hogere storthellingen te voorzien op het shredderresidu dan op de uit PST afkomstige fracties heeft Vlaanderen succesvol metaalrecyclagebedrijven aangemoedigd om te investeren in het uitrusten van hun installaties met PST. Hierdoor wordt nu zo goed als alle shredderresidu afgevoerd naar een PST-installatie om zo veel mogelijk materiaal te recupereren.

De huidige technologie laat echter nog niet toe om alle uit PST voortkomende stromen te recyclen of als energie te valoriseren. Er blijft dus ook na de inzet van PST nog een fractie over waarop geen verdere bewerking kan worden uitgevoerd en dat derhalve dient gestort te worden. Om de metaalrecyclage in Vlaanderen economisch rendabel te houden voorziet het Materialendecreet in een verlaagde storthelling voor de PST-fractie waarvoor momenteel nog geen recyclage of andere verwerkingswijzen bestaan. In het Materialendecreet is er wel een traject opgenomen om deze verlaagde milieuheffing geleidelijk aan af te bouwen. Dit om innovatie op lange termijn te blijven aanmoedigen.

De voorziene afbouw van de verlaagde storthellingen gaat echter sneller dan de technologische vooruitgang en houdt geen rekening met de beperkingen qua afzetmarkten van een aantal reststromen. Een recente marktanalyse, die op vraag van sectorfederatie Denuo door Deloitte werd uitgevoerd, toont aan dat de PST-bedrijven problemen ondervinden om de zandachtige en de calorische fractie nuttig toe te passen. Mocht de afbouw van de verlaagde heffingen onverkort voortgaan, zal een verlaging van het volume dat aan verlaagd tarief kan worden gestort, voornamelijk een impact hebben op de rendabiliteit van de PST-bedrijven eerder

dan de circulariteit van de economie te verbeteren. Hierdoor dringt een aanpassing van de fasering van het afbouwtraject zich op.

De huidige toestand:

De metaalrecyclagebedrijven in Vlaanderen hebben enkele uitdagende jaren achter de rug. De auto-industrie staat onder druk, grondstofprijzen zijn zeer volatiel, energieprijzen stijgen. Afvalstromen worden bovendien ook armer. COVID-19 heeft een wereldwijde impact. De oorlog in Oekraïne zorgt voor veel onzekerheid op de markt.

Desondanks zijn de Vlaamse metaalrecyclagebedrijven blijven investeren (onder meer in de verfijning van de PST) om hun recyclagedoelstellingen op te trekken. Massabalansen die de PST-installaties aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) gerapporteerd hebben, geven aan dat de Vlaamse bedrijven erin geslaagd zijn om meer residu aan te trekken en te verwerken. De stijging van de tonnage van de afgelopen jaren bedraagt 5 à 10% per jaar.

De markt voor de komende jaren zal de rendabiliteit van de recyclagebedrijven echter danig op de proef stellen. Voor de PST-bedrijven zijn stabiele afzetmarkten van vitaal belang om blijvend te investeren in recyclagetechnologie. Regelgevende en economische factoren leiden ertoe dat er slechts beperkte toepassingen in de markt ontwikkeld worden voor de zandachtige en calorische fracties.

De zandachtige fractie kan worden gewassen en het zuiver zand kan worden gescheiden van magnetisch materiaal, organisch materiaal en andere verontreinigingen. Bij bevraging van de verschillende stakeholders in deze studie, blijkt dat deze bewerkingen beperkte meerwaarde creëren aangezien er momenteel voor het uitgefilterde materiaal geen verdere toepassingen gekend zijn in Vlaanderen. Voor het zuiver zand blijven de toepassingen beperkt tot private constructieprojecten en gebruik in COPRO-beton. Gerecycleerd zand wordt namelijk niet toegelaten in BENOR-beton, een certificering vereist door de Vlaamse overheid in haar standaardbestek voor wegenbouw. Ook voor gebruik in asfalt gelden zeer strenge normen die het moeilijk maken om het zand in de zandachtige fractie nuttig toe te passen. Gebruik in asfalt is in het Waalse Gewest wel toegelaten onder bepaalde voorwaarden.

De calorische fractie kan worden verbrand, maar de energetische opwekkingscapaciteit in Vlaanderen is beperkt. Bovendien genieten de afvalverbrandingsinstallaties (hierna kortweg "AVI") slechts geringe economische voordelen voor het verwerken van de hoogcalorische PST-stromen. Hierdoor is de afname van deze stromen beperkt. De AVI's zijn immers operationeel ingesteld om grotere volumes aan afvalstromen met een lagere energetische waarde te verwerken. Dit is financieel ook voordeliger voor deze sector. Ook in Nederland zien we eenzelfde trend. In Duitsland wordt wel meer PST-residu calorisch gevaloriseerd.

Verder kan de calorische fractie terecht in bepaalde industrieën zoals de cementindustrie. De CO₂-belasting, de chloorrestricties en de seizoensgebonden vraag, maken echter dat ook deze piste niet als volwaardige afzetmarkt kan worden beschouwd.

De shredder- en PST-installaties staan tot slot ook voor grote investeringen om te kunnen voldoen aan strengere milieuvoorwaarden. Zo zijn er onder meer bijkomende Europese voorwaarden met betrekking tot stofemissies en de mogelijke aanwezigheid van historische polychloorbifenylen (pcb's) in het aangevoerde shreddermateriaal.

De omliggende regio's lijken voorsnog geen intenties te hebben om bijkomende lasten op te leggen aan de shredder- en PST-installaties. In Wallonië bijvoorbeeld kunnen zowel shredders als PST-installaties onbeperkt storten aan een standaard verlaagd tarief van 15 euro/ton.

Knelpunten en opportuniteiten:

De technologie en verwerkingsinstallaties in de Vlaamse metaalrecyclagenijverheid zijn vergelijkbaar met deze voor handen in de naburige regio's. De bestaande PST-installaties in het algemeen botsen echter op de grenzen van wat technologisch mogelijk is qua materiaal terugwinning. Daarnaast ondervinden zij enorme beperkingen om afzetkanalen te ontwikkelen voor de nuttige toepassing van bepaalde fracties geproduceerd door PST-installaties. Het is voor deze bedrijven dan ook onmogelijk om het aandeel nuttige toepassing substantieel op te drijven en zo meer materialen te valoriseren.

Voor de zandachtige fractie zijn de toepassingen beperkt in Vlaanderen. In Duitsland kan de zanderige fractie worden gebruikt om gesloten zoutmijnen te vullen. In Nederland wordt ze voornamelijk gestort. In Wallonië kan het zand uit deze fractie worden gebruikt in asfalt, indien deze fractie voldoet aan de vooropgestelde vereisten. Technisch is het alvast mogelijk om het zand en het magnetisch materiaal uit deze fractie verder te valoriseren, voor zover er meer interesse en markt vraag zou groeien en meer capaciteit beschikbaar zou zijn.

De PST-installaties produceren ook een hoogcalorische fractie, maar de valorisatie ervan blijft een permanente uitdaging:

- de hoogcalorische fractie van het residu kan niet altijd terecht bij de huidige AVI's of slechts aan verhoogde tarieven. De calorische waarde van de uit PST voortkomende calorische fractie (+- 18 MJ/kg) is immers te hoog voor veel niet-industriële verbrandingsovens. Bij capaciteitstekort zullen industriële ovens ook de voorkeur geven aan stromen waarvan de aangeleverde hoeveelheden stabiel zijn;
- de inzet in de cementindustrie is ook niet vanzelfsprekend. Cementproducenten nemen slechts sporadisch PST-fracties af omwille van kleine vervuilingen die aanwezig blijven in deze fracties die PST-installaties produceren op basis van het metaalrecyclageresidu. Cementproductie biedt dus ook geen volwaardige afzetmarkt aan de PST-bedrijven.

Binnen enkele jaren zouden er wel installaties kunnen zijn die PST-stromen probleemloos kunnen verwerken, maar hier bestaan momenteel geen garanties voor. Ook in Nederland en Wallonië worden PST-stromen slecht zeer beperkt calorisch gevaloriseerd. In Duitsland gebeurt dit iets vaker en kunnen er zowel hoog- als laagcalorische stromen in de industrie of verbrandingsovens worden gevaloriseerd.

De hoeveelheid gestorte residu's bleef de afgelopen jaren ongeveer gelijk en komt overeen met 35 à 40% van de hoeveelheid gerecycleerde materialen, nipt beneden het percentage van 40%. De doelstelling van 30% die momenteel is voorzien voor 2023 is dus nog niet haalbaar.

Er zijn echter ook tal van opportuniteiten. Technologisch zijn de mogelijkheden binnen PST-installaties inmiddels zeer uitgebreid. Zo kunnen de meeste metalen uit het recyclageresidu worden gefilterd via mechanische PST-processen. Dit kan op basis van gewicht, alsook (korrel)grootte en vorm. Ook heeft artificiële intelligentie zijn intrede gedaan in de PST-installaties. Zo zijn er camera's die waarde toevoegen doordat ze grondstoffen als koper of aluminium kunnen herkennen om deze makkelijker uit te sorteren. Hiernaast zijn er ook natte processen (flotatie) beschikbaar in de markt om materialen met verschillende dichtheden van elkaar te scheiden.

Ondersteund door het mechanisme van de verlaagde heffingen, sorteren PST-installaties bijvoorbeeld in toenemende mate kleine non-ferrometalen, kabeltjes en printplaten uit. Er lopen ook tal van innovatieve onderzoeksprojecten om meer materialen via PST uit metaalrecyclageresidu's te halen. De meeste aandacht gaat daarbij naar de aanwezigheid van kunststoffen.

De gerapporteerde massabalansen benadrukken het potentieel voor de bijkomende terugwinning van de kunststoffractie. De PST-installaties sorteren momenteel ongeveer 6000 ton plastics uit voor recyclage, maar er zijn sterke verschillen tussen de individuele ondernemingen. Mochten alle PST-bedrijven tot op het 'best practice'-niveau komen (5% kunststoffen uit de invoer), zou er 5000 ton extra kunststof uitgesorteerd worden. Wanneer innovatieve doorbraken ervoor zouden zorgen dat de PST-installaties 6% kunststoffen kunnen halen uit hun invoermateriaal, zou er bijkomend tot 7000 ton extra kunststof gerecycleerd kunnen worden.

Wijzigingen aan de huidige afbouwregeling:

De huidige afbouwregeling voorziet dat er een verlaagde stortheffing van toepassing is met een K-factor $K=0,15$ voor een te storten hoeveelheid die maximaal 40% bedraagt van de hoeveelheid materialen, waarvan maximaal 3% metalen, die gewonnen werd in de PST-installatie en die voor nuttige toepassing werd afgevoerd in de heffingsjaren 2020,2021 en 2022.

Om tegemoet te komen aan de voormelde bezorgdheid wordt het huidige percentage PST residu's dat aan verlaagd tarief kan worden gestort, namelijk 40%, verder bevroren tot eind 2024.

Deze bevroering voorziet de nodige ademruimte om, via de in de eerste jaarhelft van 2023 op te starten herziening van de Best Beschikbare Technieken (BBT)-studie schrootverwerking en sloperij, in opdracht van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), mede een analyse uitvoeren van het shredder en PST-verwerkingstraject om op die wijze na te gaan of en hoe er enerzijds in de PST-installaties meer recycleerbaar materiaal kan terechtkomen en anderzijds hoe metaalrecyclagebedrijven tot de meest kwalitatieve reststromen komen.

De analyse zal, onder meer aan de hand van de beschikbare massabalansen, toelaten om te bepalen wat de haalbare PST-percentages kunnen zijn vanaf 2025 en hoe het afbouwmechanisme beter kan afgestemd worden op de huidige technologische limieten, maar vooral de beperkingen qua afzetmarkten.

Parallel met de BBT-studie moet ondertussen ook de beschikbare verwerkingscapaciteit voor de calorische fractie goed worden opgevolgd en zal worden bekeken hoe die verwerkingscapaciteit beter kan worden benut om de calorische fractie energetisch te valoriseren i.p.v. te storten. Ovam zal daarvoor het initiatief nemen.

Budgettaire impact:

Deze wijzigingen hebben onrechtstreeks een beperkte budgettaire impact. Zonder aanpassing van de wetgeving kan worden verwacht dat de inkomsten licht zouden stijgen. Met deze wijzigingen kan worden verwacht dat de in 2023 gestorte hoeveelheid dezelfde zal zijn als in 2022 zodat voor dit heffingstarief de inkomsten in 2023 ongeveer dezelfde blijven als in 2022.

De hoeveelheid gestorte residu's bedroeg de afgelopen jaren ongeveer 80.000 ton per jaar, overeenkomend met een gemiddelde percentage van ongeveer 35%. Zonder de voorgestelde wijzigingen zou die gestorte hoeveelheid in 2023 met ongeveer 10.000 ton moeten dalen naar een hoeveelheid overeenkomend met een percentage van 30 %. Indien de hoeveelheid van 10.000 ton volledig zou worden verbrand zou dat een meerinkomst geven van 8,75 euro per ton ($27,66 - 18,91 =$ tarief voor verbranden – tarief voor storten) of maximum 87.500 euro. Tegenover hoeveelheden die naar materiaalrecyclage gaan of waarvoor verwerking niet meer in Vlaanderen zou plaatsvinden staat een minderinkomst van 18,91 euro per ton.

Band met de begroting

De voorliggende wijzigingen in het kader van de begrotingsaanpassing 2023 zijn nodig ter optimalisering van het sturende effect van de afvalheffingen ter ondersteuning van het gevoerde afval- en materialenbeleid en het ermee samenhangend begrotingsbeleid.

Repliek op het advies van de Raad van State met betrekking tot artikel 10

De heffing voor het storten van afvalstoffen werd in 1990 ingevoerd als een belasting met als doel om de milieubelastende verwerking van afvalstoffen te belasten en op die wijze ook overheidsmiddelen te genereren op basis van het principe de vervuiler betaalt. Het tarief van die belasting werd daarbij gedifferentieerd rekening houdend met het milieubelastend karakter van de concrete verwerking. Hoe groter de milieubelasting hoe hoger het tarief. Daarbij werd ook rekening gehouden met de beschikbare alternatieve verwerking. Voor afvalstoffen waarvoor storten de best beschikbare techniek blijft wordt een laag heffingstarief gehanteerd of wordt het storten vrijgesteld van heffing.

In de loop van de afgelopen jaren werden de heffingstarieven bijgesteld om het sturend karakter bij te stellen (en het principe de vervuiler betaalt zo efficiënt mogelijk toe te passen).

De afvalheffing met zijn gedifferentieerde tarieven is dus in de eerste plaats een belasting op basis van het principe de vervuiler betaalt rekening houdend met het milieubelastend karakter van de concrete verwerking. De afvalheffing is dus geen steun aan ondernemingen die minder zouden vervuilen of de concrete afvalstoffen op een meer milieuvriendelijke wijze verwerken. Omgekeerd zou kunnen worden geargumenteed dat het niet opleggen van een dergelijke heffing (wat nog steeds in meerdere lidstaten het geval is) een vorm van staatsteun is ten gunste dan van een meer milieubelastende verwerking van afvalstoffen (de minder belastende verwerking van afvalstoffen, bvb. verbranden i.p.v. storten, heeft in de praktijk immers een hogere kostprijs).

Ook in concreet geval werd in 1990 de heffing ingevoerd als een belasting voor het storten van de betreffende afvalstoffen. Vanaf 2007 werd het heffingstarief voor storten van brandbare afvalstoffen systematisch verhoogd om het storten van brandbare afvalstoffen af te bouwen. Het tempo waarbij de heffingstarieven werden verhoogd (en storten meer wordt belast) werd daarbij afgestemd op de aard van de concrete afvalstoffen, het beschikbaar zijn van alternatieve verwerkingstechnieken en de bijdrage van het verwerkingsproces waaruit de afvalstoffen ontstaan aan de kringloop van materialen. Op die wijze werden de verlaagde tarieven voor het storten van residu's van recyclageprocessen minder

snel afgebouwd dan voor het rechtstreeks storten. Met de thans voorliggende bepaling wordt voorgesteld om de uitfasering van het verlaagd tarief voor het storten van PST-residu's met twee jaar te verlengen gekoppeld aan de tijd nodig voor verder onderzoek zoals uiteengezet in de memorie van toelichting. Daarbij worden op geen enkele wijze bepaalde ondernemingen bevoordeeld ten opzichte van andere ondernemingen die tot een andere of dezelfde bedrijfstak behoren en die zich uit het oogpunt van de doelstelling van die regeling in een vergelijkbare feitelijke en juridische situatie bevinden. Het verlaagd heffingstarief betreft ook meerdere bedrijven die voor de recycling van het betreffend afval niet in concurrentie zijn met andere bedrijfstakken.

Hoofdstuk 4. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1. Aanpassing aanvullende werkingsmiddelen voor centra voor volwassenenonderwijs in het kader van EVC-trajecten

Artikel 11

Het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2019 betreffende de uitvoering van het decreet van 26 april 2019 betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (EVC) definieert vijf specifieke doelgroepen die de helft betalen van de financiële bijdrage voor een EVC-traject met het oog op het verwerven van een beroepskwalificatie of een deelkwalificatie. Tot 1 september 2022 bedroeg de financiële bijdrage voor een EVC-traject 120 euro voor een beroepskwalificatie of 96 euro voor een deelkwalificatie.

Een kandidaat uit één van de vijf specifieke doelgroepen betaalde slechts 60 euro voor het traject met het oog op het behalen van de beroepskwalificatie of 48 euro voor een traject gericht op het behalen van een deelkwalificatie. Op basis van artikel 108, §5, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs worden de centra voor volwassenenonderwijs (CVO), als erkende EVC-testcentra, gecompenseerd via aanvullende werkingsmiddelen zodat ze toch het totale bedrag ontvangen van 120 euro voor een beroepskwalificatie of 96 euro voor een deelkwalificatie.

Sinds 1 september 2022 wordt de financiële bijdrage voor een EVC-traject gericht op een beroepskwalificatie of deelkwalificatie geïndexeerd. Zo kost een traject met het oog op het behalen van een beroepskwalificatie niet langer 120 euro, maar 130 euro. Een EVC-kandidaat uit één van de vijf specifieke doelgroepen betaalt hiervan de helft, namelijk 65 euro. Aangezien werkingsmiddelen momenteel niet geïndexeerd zijn, is er een discrepantie ontstaan sinds 1 september 2022: voor een EVC-traject gericht op het behalen van een beroepskwalificatie voor één van de vijf specifieke doelgroepen blijft het CVO slechts 60 euro ontvangen ter compensatie, wat neerkomt op een totaal van 125 euro in de plaats van 130 euro. Deze scheeftrekking doet zich momenteel reeds voor bij 4 CVO.

Vanaf 1 september 2023 wordt de financiële bijdrage voor een EVC-traject opnieuw verhoogd naar 141 euro. De verminderde bijdrage voor een beroepskwalificatie zal dan 70,50 euro bedragen. Samen met de 60 euro aanvullende werkingsmiddelen zal een CVO in totaal een bedrag van 130,50 euro ontvangen in de plaats van 141 euro.

De discrepantie wordt steeds groter. Voor de EVC-trajecten gericht op het behalen van een deelkwalificatie wordt eenzelfde evolutie waargenomen. Het gevolg van deze discrepantie is dat het voor een CVO financieel niet aantrekkelijk meer is om een EVC-traject aan te bieden. CVO met veel kandidaten die een verminderd tarief betalen, zullen immers minder kunnen investeren in de organisatie van een EVC-test. Dit kan ertoe leiden dat er op termijn minder EVC-testen door CVO zullen georganiseerd worden. Een geringer aanbod van EVC-testen is in het nadeel van

alle EVC-kandidaten maar in het bijzonder van de meest kwetsbare doelgroepen, want de drempel voor wie een EVC-traject wil starten is veel hoger wanneer kandidaten zich verder moeten verplaatsen om de EVC-test af te leggen.

Ook maatschappelijk kan een verminderd aanbod van EVC-testen nadelig zijn. Zo schreven in de schooljaren 2019-2020 tot en met 2021-2022 meer dan 180 kandidaten in voor de EVC-test om het bewijs van de beroepskwalificatie Kinderbegeleider te behalen. Een mogelijke oplossing voor deze discrepantie wordt voorgesteld in de aanpassing van artikel 108, §5, van het decreet volwassenenonderwijs.

Afdeling 2. Aanpassing asielmiddelen voor centra voor volwassenenonderwijs in het kader van zomeraanbod NT2

Artikel 12

Om tegemoet te komen aan de vraag naar extra zomeraanbod Nederlands als tweede taal (NT2) in het kader van de Oekraïne-crisis is in het Oekraïne-II-decreet bepaald dat de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) de toegekende leraarsuren in het kader van de asielmiddelen ten laste van het begrotingsjaar 2022 om kunnen zetten in werkingsmiddelen in functie van contractuele aanwervingen tijdens de zomermaanden. Het is immers voor de CVO niet mogelijk om op korte termijn tijdens de zomervakantie een extra NT2-aanbod te organiseren met vastbenoemd personeel of personeel in een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur. Door de omzetting van leraarsuren naar werkingsmiddelen toe te laten, konden de CVO contractueel personeel aanwerven voor bijkomend NT2-aanbod tijdens de zomer van 2022. Het agentschap voor Hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, Kwalificaties en studietoelagen (AHOVOKS) betaalde het bedrag van de omgezette leraarsuren in twee schijven aan de centra uit. De CVO betaalden hiermee de contractuele aanwervingen via een sociaal secretariaat.

In afwachting van een structurele oplossing voor de inzetbaarheid van tijdelijke personeelsleden tijdens de zomermaanden wordt deze tijdelijke omzetting van toegekende leraarsuren ook in het kader van de asielmiddelen ten laste van het begrotingsjaar 2023 voorzien.

Afdeling 3. Technische correctie van het bedrag van de nascholingsmiddelen voor de centra voor volwassenenonderwijs in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

Artikel 13

Op het moment dat het hoger beroepsonderwijs (HBO5) en de specifieke lerarenopleiding (SLO) zijn overgegaan van het volwassenenonderwijs naar het hoger onderwijs werd ook een deel van de nascholingsmiddelen mee overgedragen naar het hoger onderwijs. Het nieuwe bedrag nascholingsmiddelen voor de centra voor volwassenenonderwijs werd, als gevolg hiervan, in 2020 vastgelegd op 354.000 euro.

Er werd vastgesteld dat in artikel 9 §2 eerste lid 3° van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs nog steeds het oude bedrag aan nascholingsmiddelen (418.000 euro) staat opgenomen. Dit wordt nu recht gezet.

Afdeling 4. Invoegen mogelijkheid tot reserve-opbouw voor de accreditatieorganisatie voor het hoger onderwijs

Artikel 14

De financiële ondersteuning voor de accreditatieorganisatie is nominatim opgenomen in artikel 29, §3 van de uitgavenbegroting 2023. Sinds 1 januari 2023 is conform artikel 75 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) reservevorming ten laste van een subsidie met alleen een rechtsgrond in de algemene uitgavenbegroting niet toegestaan. De voorgaande jaren was dit wel toegestaan. De werking van de accreditatieorganisatie kan verschillen van jaar tot jaar en veel processen beslaan meerdere (begrotings)jaren, waardoor de kosten ook over meerdere jaren voorkomen. Een toelating tot reserve-opbouw biedt hiertoe een oplossing. De financiële ondersteuning van de accreditatieorganisatie loopt telkens van 1 januari tot en met 31 december. De reserve-opbouw moet ook nog mogelijk zijn voor de financiële ondersteuning die toegekend werd voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

Afdeling 5. Toekenning van een bijkomend transitiebudget van 60.000 euro en 25.000 euro werkingsmiddelen aan de Posthogeschool voor Podiumkunsten vzw voor het begrotingsjaar 2023

Artikel 15

De Posthogeschool voor Podiumkunsten vzw ontvangt in 2023 nog een laatste keer een subsidie vanuit het beleidsdomein onderwijs en vorming, zodat de huidige groep studenten kunnen afstuderen en het getuigschrift dat aan de opleiding is verbonden kunnen verwerven. Daarnaast moeten de wettelijke rechten en opzegtermijnen van het personeel worden gerespecteerd teneinde sociaal passief te vermijden.

Daarnaast wordt aan de Posthogeschool voor Podiumkunsten vzw voor het begrotingsjaar 2023 een bijkomend transitiebudget van 60.000 euro voor een transitie- en onderzoekscoördinator en 25.000 euro aan werkingsmiddelen toegekend om de reeds opgestarte gesprekken en onderhandelingen met betrekking tot structurele, inhoudelijke en financiële samenwerkingen verder te zetten, en tegelijkertijd met deze transitie de programma's van de huidige studenten te bestendigen."..

Afdeling 6. Projectspecifieke DBFM en DBFM-Scholen van Vlaanderen – Overschrijding machtiging

Artikel 16

De toevoeging geeft de mogelijkheid om boven de decretaal bepaalde machtiging DBFM (Design, Build, Finance, Maintain)-projecten te subsidiëren voor zover ze budgettair gecompenseerd worden op de reguliere begrotingsmachtiging.

Artikel 17

De toevoeging geeft de mogelijkheid om boven de decretaal bepaalde machtiging DBFM-projecten te subsidiëren voor zover ze budgettair gecompenseerd worden op de reguliere begrotingsmachtiging.

Band met de begroting

De selectie van DBFM-projecten is gaande en deze bepaling is noodzakelijk om het maximale budget flexibel te kunnen inzetten.

Afdeling 7. DBFM-Scholen van Vlaanderen – Aandelenparticipatie

Artikel 18

Met deze bepaling wordt het mogelijk gemaakt om een maximale overheidsparticipatie van 10% te nemen in het kapitaal van de DBFM (Design, Build, Finance en Maintain)-vennootschappen die in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen worden geselecteerd. Deze maximale overheidsparticipatie kan worden genomen in het kader van het betrekken van de particuliere belegger in de financiering van de betrokken DBFM-vennootschappen. De Vlaamse overheid kan namelijk haar overheidsparticipatie openstellen voor de particuliere belegger.

Band met de begroting

Een eerste oproep voor DBFM-scholen werd in november 2021 gelanceerd en de plaatsingsprocedure voor het zoeken naar private partijen werd in oktober 2022 gepubliceerd. Er is een rechtstreeks verband met de begroting vermits ze een rechtstreeks budgettaire impact hebben. De tweede oproep voor de projecten is in oktober 2022 gelanceerd en de selectie door de Vlaamse Regering gebeurt in 2023. Er moet hierover ook duidelijkheid zijn in het kader van de opmaak van de opdrachtdocumenten voor de plaatsingsprocedure. De bepaling met betrekking tot 10% is nodig in functie van de verdere plaatsingsprocedure in 2023.

Afdeling 8. DBFM-Scholen van Vlaanderen – ODII-verdeling

Artikel 19

Door deze bepaling wordt verduidelijkt dat de verdeling van de totale budgettaire investeringsruimte tussen de onderwijsnetten met het oog op de realisatie van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen in principe gebeurt op basis van de toepassing van artikel IX.1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs (de zgn. OD II-verdeling), voor zover de ingediende en geselecteerde scholenbouwprojecten per onderwijsnet voormelde verdeling mogelijk maken. Deze projecten worden voor zover de verdeling zou afwijken van ODII vanaf oplevering gecompenseerd in reguliere kredieten zodat de ODII verdeling algemeen gehonoreerd blijft.

Band met de begroting

Een eerste oproep voor DBFM-scholen werd in november 2021 gelanceerd, en de plaatsingsprocedure voor het zoeken naar private partijen werd in oktober 2022 gepubliceerd. Er is een rechtstreeks verband met de begroting vermits ze een rechtstreeks budgettaire impact hebben. De tweede oproep voor de projecten is in oktober 2022 gelanceerd en de selectie door de Vlaamse Regering gebeurt in 2023. Er moet hierover ook duidelijkheid zijn in het kader van de opmaak van de opdrachtdocumenten voor de verdere plaatsingsprocedure.

Afdeling 9. Extra werkingsbudget voor bijkomende capaciteit voor leerlingen met een verslag

Artikel 20

Gelet op het capaciteitstekort voor leerlingen met een verslag, IAC (individueel aangepast curriculum) verslag of OV4 (opleidingsvorm 4) verslag voor bepaalde type(s) in het basisonderwijs en combinaties van type(s) en opleidingsvorm(en) in het secundair onderwijs wordt een structurele regeling voorzien om extra werkingsbudget toe te kennen aan scholen die extra capaciteit creëren voor de betreffende doelgroepen. Met het decreet over leersteun wordt de terminologie vanaf 1 september 2023 gewijzigd. Het verslag wordt vervangen door IAC-verslag of OV4-verslag. De voorheen uitgeschreven verslagen voor toegang tot een individueel aangepast curriculum in het gewoon onderwijs of tot het buitengewoon onderwijs die werden opgemaakt voor 1 september 2023, worden gelijkgesteld aan een IAC-verslag als het een verslag basisonderwijs of een verslag OV1, OV2 of OV3 betreft of een OV4-verslag als het een verslag OV4 betreft. Omdat de regeling nog ingaat in het schooljaar 2022-2023 (1 juni 2023) worden zowel verslag, IAC-verslag en OV4-verslag vermeld in de tekst.

In paragraaf 1 wordt verduidelijkt dat alleen gefinancierde of gesubsidieerde scholen vanaf het schooljaar 2023-2024 in aanmerking kunnen komen voor dit extra werkingsbudget. Het kunnen zowel scholen voor gewoon als buitengewoon basisonderwijs en secundair onderwijs zijn.

In de volgende 9 punten worden de voorwaarden opgesomd waaraan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor extra werkingsbudget:

In punt 1° wordt bepaald dat scholen voor buitengewoon onderwijs slechts een aanvraag kunnen indienen voor extra capaciteit voor een type (basisonderwijs) of combinatie van type en opleidingsvorm (secundair onderwijs) als de school al een aanbod heeft voor het betreffende type of combinatie van type en opleidingsvorm.

Punt 2° legt voor scholen van gewoon en buitengewoon onderwijs de norm vast van ten minste 7 regelmatige leerlingen met een verslag, IAC-verslag of OV4-verslag per type of per combinatie van type en opleidingsvorm die de school extra ingeschreven moet hebben op de eerste schooldag van februari van een bepaald schooljaar in vergelijking met het aantal leerlingen voor dat type of combinatie van type en opleidingsvorm op de eerste schooldag van februari van het schooljaar dat eraan vooraf gaat. Hierbij worden voor het secundair onderwijs de leerlingen per type samengeteld, over de in aanmerking komende opleidingsvormen heen. Bijvoorbeeld: de school kan voor het schooljaar 2023-2024 extra werkingsbudget ontvangen voor type 2 als de school op de eerste schooldag van februari 2024 ten minste 7 regelmatige leerlingen extra heeft ingeschreven, dit gaat bijvoorbeeld om 4 extra leerlingen in opleidingsvorm 1 type 2 en 3 extra leerlingen in opleidingsvorm 2 type 2 in vergelijking met de eerste schooldag van februari 2023.

De Vlaamse Regering zal jaarlijks bepalen, in functie van de bestaande capaciteitstekorten voor leerlingen met een verslag, IAC-verslag of een OV4-verslag, voor welke types en combinaties van types en opleidingsvormen extra werkingsbudget kan verkregen worden. Voor het schooljaar 2023-2024 leggen we die types en combinaties van types en opleidingsvormen decretaal vast omwille van de timing. Voor het schooljaar 2023-2024 gaat het over type 2 en type 3 in het basisonderwijs en opleidingsvorm 1 en 2 type 2 en opleidingsvorm 1 en 2 type 3 in het secundair onderwijs. De Vlaamse Regering kan ook een prioritering tussen de types en de combinaties van types en opleidingsvormen bepalen alsook een prioriteit bepalen voor een onderwijsniveau in functie van de bestaande capaciteitstekorten voor leerlingen met een verslag, IAC-verslag of een OV4-verslag.

In punt 3° wordt bepaald dat scholen die tellen of hertellen op de eerste schooldag van oktober niet in aanmerking komen voor extra werkingsbudget.

Leerlingen die permanent onderwijs aan huis volgen kunnen niet meegeteld worden in het leerlingenaantal voor een bepaald type om extra werkingsbudget te bekomen. Dit wordt geregeld in punt 4°.

Punt 5° bepaalt de procedure die gevolgd moet worden om extra werkingsbudget aan te vragen. In de aanvraag verduidelijkt de school voor welk type of combinatie van type en opleidingsvorm bijkomende capaciteit zal worden gecreëerd en hoeveel extra inschrijvingen men beoogt. De bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap stellen daarvoor een digitaal aanvraagformulier ter beschikking.

In punt 6° wordt vastgelegd dat, indien de Vlaamse Regering hiertoe beslist, scholen conform hun aanvraag gerangschikt kunnen worden volgens de prioritering van de types en de combinaties van types en opleidingsvormen. De scholen kunnen ook, indien de Vlaamse Regering hiertoe beslist, gerangschikt worden volgens hun onderwijsniveau.

In punt 7° wordt vastgelegd dat de school gelegen moet zijn in een onderwijszone waar zich voor leerlingen met een verslag, IAC-verslag of OV4-verslag een capaciteitstekort voordoet voor de aangeduide types of combinatie van types en opleidingsvorm. De onderwijszones worden door de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks voor elk type apart geordend. Daarbij wordt rekening gehouden met ontbrekend of ontoereikend aanbod voor de types en combinatie van types en opleidingsvorm. Hierbij worden voor het secundair onderwijs de leerlingen per type samengeteld, over de in aanmerking komende opleidingsvormen heen. De onderwijszones worden gerangschikt op basis van de volgende 2 criteria :

- a) eerst de mismatch in absolute cijfers tussen het aantal leerlingen dat ingeschreven is in het buitengewoon onderwijs en woonachtig is in de betreffende onderwijszone (a) en het aantal leerlingen dat ingeschreven is in het buitengewoon onderwijs in een vestigingsplaats voor buitengewoon onderwijs gelegen in de betreffende onderwijszone (b), waarbij het resultaat van (b) min (a) altijd negatief moet zijn;
- b) vervolgens, bij een ex aequo op basis van het voorgaande criterium, de procentuele uitgaande pendel tussen de woonplaats en de onderwijsplaats voor de leerlingen woonachtig in de betrokken zone, waarbij een hogere pendel tot een hogere rangschikking leidt.

In punt 8° wordt bepaald dat binnen de gerangschikte onderwijszones en rekening houdend met de eventuele prioritering tussen types, combinatie van types en opleidingsvorm of onderwijsniveau, de scholen die een aanvraag hebben ingediend op hun beurt gerangschikt worden op basis van het beoogde aantal bijkomende inschrijvingen in verhouding tot het absoluut tekort in de onderwijszone voor dat

type, waarbij een school die meer extra inschrijvingen realiseert gunstiger wordt gerangschikt dan een school die minder extra inschrijvingen realiseert.

In punt 9° wordt bepaald dat als er nog werkingsbudget beschikbaar is nadat alle aanvragen uit zones met tekorten gehonoreerd zijn, scholen met aanvragen uit andere onderwijszones ook nog gerangschikt kunnen worden. Ze worden gerangschikt op basis van de afstand van de vestigingsplaats waar extra inschrijvingen gerealiseerd zullen worden tot de grens van de onderwijszone met tekorten. Een school met een vestigingsplaats waar extra inschrijvingen gerealiseerd zullen worden die dichter gelegen is, wordt gunstiger gerangschikt dan een school met een vestigingsplaats die verderaf gelegen is tot de grens van de onderwijszone met tekorten. Bij een ex aequo in afstand wordt de school die meer extra leerlingen inschrijft gunstiger gerangschikt dan een school die minder extra leerlingen inschrijft.

In het voorlaatste lid van paragraaf 1 wordt bepaald dat de scholen die gunstig gerangschikt zijn in verhouding tot het beschikbare budget, in aanmerking komen voor extra werkingsbudget. De toewijzing van extra werkingsbudget gebeurt telkens aan de hoogst gerangschikte onderwijszone voor elk type van de hoogst gerangschikte zones tot de laagst gerangschikte zones en daarbinnen van de hoogst naar de laagst gerangschikte scholen. De scholen die niet gunstig gerangschikt worden krijgen een brief met de motivering waarom ze niet gunstig gerangschikt werden.

Het laatste lid bepaalt de bedragen per extra ingeschreven leerling met een verslag. Dit zijnde een IAC-verslag in het basisonderwijs en een IAC-verslag of een OV4-verslag in het secundair onderwijs. Die bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

Paragraaf 2 legt vast dat het extra werkingsbudget aangewend kan worden voor personeels- en werkingskosten.

Paragraaf 3 specificeert dat een eerste schijf van 60% wordt uitbetaald voor eind december van het betreffende schooljaar op basis van het beoogde aantal leerlingen die per type bijkomend zullen worden ingeschreven. Het gaat hier om een inschatting. Het saldo van maximaal 40% wordt uiterlijk op 30 juni van het betreffende schooljaar uitbetaald na verificatie van het werkelijke aantal bijkomende inschrijvingen in het betreffende type op de eerste schooldag van februari ten opzichte van het schooljaar voordien. Er kunnen zich dan volgende situaties voordoen:

- het vooropgestelde minimum van 7 leerlingen wordt niet gehaald: het reeds toegekende extra werkingsbudget (voorschot van 60%) wordt teruggevorderd, behalve in geval van overmacht. Indien door overmacht het vooropgestelde minimum van 7 leerlingen niet wordt gehaald (bijvoorbeeld omdat er 2 leerlingen van de 7 leerlingen verhuizen in de loop van de maand januari en daardoor uitgeschreven worden uit de school net voor de teldag), wordt er uitbetaald voor het aantal leerlingen dat effectief extra is ingeschreven op de teldag (in het voorbeeld gaat dit om 5 leerlingen die effectief extra zijn ingeschreven waarvoor de school extra werkingsbudget krijgt);
- het beoogde extra aantal inschrijvingen wordt gerealiseerd: het volledige bedrag van extra het werkingsbudget wordt uitbetaald;
- indien er meer leerlingen werden ingeschreven dan vooropgesteld in de aanvraag, dan krijgt de school eveneens het saldo uitbetaald maar geen surplus;
- indien er minder leerlingen werden ingeschreven dan vooropgesteld in de aanvraag, maar het vooropgestelde minimum van 7 leerlingen werd bereikt, wordt op basis van het aantal extra leerlingen dat daadwerkelijk extra werd ingeschreven berekend hoeveel de school nog als saldo moet ontvangen of

hoeveel er teruggevorderd moet worden van het reeds uitbetaalde voorschot van 60%.

Band met de begroting

Er is structureel een budget van 6 miljoen euro ingeschreven op de onderwijsbegroting. Daarvan wordt telkens 60% als voorschot uitbetaald en na verificatie van het aantal effectief gerealiseerde inschrijvingen een saldo van 40%.

Begrotingsjaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bedrag	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000
Nodig	3.600.000	3.600.000	3.600.000	3.600.000	3.600.000	3.600.000
Van vorig jaar overgedragen		2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000

In euro

Een budget van 5 miljoen euro was in 2022, voor dezelfde doelstelling, ingeschreven op begrotingsartikel FC0-1FGD2GE-WT, basisallocatie 1FG125

Afdeling 10. Ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen

Artikel 21

In paragraaf 1 wordt vastgelegd dat de Vlaamse Regering vanaf het schooljaar 2023-2024 (begrotingsjaar 2023) telkens voor een periode van maximaal vijf schooljaren financiële ondersteuning kan toekennen aan een interuniversitair expertisecentrum en aan maximaal 20 ankerscholen voor gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs om expertise te ontwikkelen en te dissemineren over beleid en onderwijspraktijk voor cognitief sterk functionerende leerlingen. De vermelde bedragen worden jaarlijks aangepast aan de index voor zover de beschikbare begrotingskredieten dit toelaten.

In paragraaf 2 worden de opdrachten opgesomd die het expertisecentrum moet opnemen. Er is ook opgenomen dat de Vlaamse regering een beheersovereenkomst afsluit met het geselecteerde expertisecentrum. De beheersovereenkomst heeft maximaal een duurtijd van 5 schooljaren. Ze bevat de doelstellingen die het expertisecentrum in de genoemde termijn moet realiseren en de rapporteringsverplichtingen die daarmee samengaan. Toekomstige samenwerking met het Leepunt wordt onderzocht.

Paragraaf 3 beschrijft de voorwaarden waaraan voldaan moet worden door scholen om zich kandidaat te kunnen stellen om de rol van ankerschool op te nemen. De paragraaf formuleert de taken voor de ankerscholen.

Paragraaf 4 geeft een delegatie aan Vlaamse Regering om om de vijf jaar een oproep te doen om het expertisecentrum en de 20 ankerscholen aan te duiden. De paragraaf geeft een machtiging aan de Vlaamse Regering om de rapporterings- en de uitbetalingsmodaliteiten van de financiële ondersteuning aan het expertisecentrum en de ankerscholen te bepalen.

Band met de begroting

Recurrent budget van 1,06 miljoen euro per schooljaar/begrotingsjaar: begrotingsartikel FB0-1FGD2GE-WT, basisallocatie 1FG096. Dit bedrag is te verdelen als volgt:

- **300.000 euro** voor een interuniversitair expertisecentrum;
- 14 basisscholen aan 35.000 euro per school (\pm 55% van de gemiddelde loonkost VTE (vast + tijdelijk) salarisschaal 148: totaal **490.000 euro**;

- 6 secundaire scholen aan 45.000 euro per school (\pm 55% van de gemiddelde loonkost VTE (vast + tijdelijk) salarisschaal 501: totaal **270.000 euro**.

Het budget kan worden aangewend voor loon- en werkingskosten en wordt jaarlijks aangepast aan de index.

Er is per school gerekend aan **50% van een VTE**. De gemiddelde loonkost (vast+tijdelijk) voor het basisonderwijs (salarisschaal 148) komt neer op 30.768 euro. Voor het secundair onderwijs (salarisschaal 501) betekent dit 39.251 euro. Er wordt nog **10%** van de loonkost als **werkingskosten** bij opgenomen. Na afronding komt dit samen met het budget voor het expertisecentrum op een totaalbudget van **1.060.000 euro**.

basisonderwijs	30.768 €	werking 10%	3.077 €
totaal	33.844 €		
afgerond	35.000 €		
14 scholen	490.000 €		

secundair	39.251 €	werking 10%	3.925 €
totaal	43.176 €		
afgerond	45.000 €		
6 scholen	270.000 €		

totaal scholen	760.000 €
expertisecentrum	300.000 €
TOTAAL	1.060.000 €

Afdeling 11. Tenlasteneming van juridische kosten van schoolbesturen

Artikel 22

Eén van de mogelijke actiepunten ter vermindering van de planlast voor onderwijsinstellingen is de aanpak van de juridisering. Onderwijsinstellingen worden vaak geconfronteerd met juridische betwistingen van hun beslissingen inzake deliberatie en tucht ten aanzien van leerlingen. Bij die betwistingen wordt bijvoorbeeld de schending van procedureregels of de motiveringsplicht als argument gebruikt. Die trend belemmert onderwijsinstellingen in hun opdrachten. Tegelijk is het wenselijk om de onderwijsinstellingen te ondersteunen bij de bescherming van hun personeelsleden tegen onrechtmatig gedrag.

Door de ontwerpbevestiging kunnen school- of centrumbesturen hun kosten voor deze procedures ten laste leggen van de Vlaamse Gemeenschap. Hierdoor kunnen schoolbesturen vermijden dat ze hiervoor hun werkingsmiddelen moeten aanspreken. Het gaat enkel om kosten voor de procedure zelf: de gerechtskosten, zoals de kosten vermeld in artikel 1018 van het gerechtelijk wetboek of in artikel 66 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en de kosten van de advocaat, verminderd met de ontvangen rechtsplegingsvergoeding (artikel 1022 van het gerechtelijk wetboek, artikel 30/1 van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 op de Raad van State). De kosten van veroordelingen (zoals boetes, dwangsommen of schadevergoedingen) worden niet vergoed.

Om misbruik en zinloos procederen tegen te gaan, wordt bepaald dat het bedrag wordt beperkt tot 10.000 euro voor alle procedures die volgen uit één tucht-of evaluatiebeslissing of één procedure onrechtmatig gedrag. Verschillende of herhaaldelijke procedures die gaan over dezelfde tucht-of evaluatiebeslissing worden aldus samen beschouwd.

Deze maatregel geldt enkel voor het basisonderwijs, secundair onderwijs of deeltijds beroepssecundair onderwijs. De context van de rechtsbescherming in het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs is specifiek. In het volwassenenonderwijs bevat het evaluatiereglement procedures voor conflictbehandeling en worden er in de praktijk weinig betwistingen extern voorgelegd. In het hoger onderwijs is er een laagdrempelige mogelijkheid om studievoortgangbeslissingen aan te vechten en hebben de schoolbesturen voldoende draagkracht om betwistingen zelfstandig af te handelen. Door die specifieke context is er in deze onderwijsniveaus geen nood aan bijkomende ondersteuning.

Schoolbesturen kunnen beroep doen op een markt aan verzekeringen, waaronder rechtsbijstandsverzekeringen. Deze maatregel wil deze markt niet verstoren en tegelijk de waarde van dergelijke verzekeringen erkennen als ondersteuning van de schoolbesturen. Deze verzekeringspolissen zijn ruim en de rechtsbijstand is vaak geïntegreerd met andere waarborgen. De premie die voor deze polissen betaald wordt kan niet specifiek aan bepaalde kosten verbonden worden. Daarom wordt de premie voor dergelijke verzekeringen door deze maatregel niet vergoed. Een verzekering is deels verplicht voor het personeel door de rechtspositiedecreten, met inbegrip van een rechtsbijstandsverzekering. Vooruitziende besturen hebben nog steeds voordeel bij een ruimere polis, vaak met een beperkt premieverschil. Zij hebben dan door deze verzekering een voordeel als de kosten de grens van deze maatregel overschrijden.

Afdeling 12. Extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs

Artikel 23

Er werd reeds eerder in het begrotingsjaar 2023 een werkingsbudget voorzien voor energie- of materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs. Voor het begrotingsjaar 2023 wordt nu opnieuw een extra werkingsbudget van 10 miljoen euro voorzien voor materiaalintensief studieaanbod. Gezien vele materialen in kostprijs zijn gestegen, geeft dit extra werkingsbudget scholen de nodige ademruimte om praktijklessen te blijven vormgeven op een kwaliteitsvolle manier.

Voor het extra werkingsbudget komen zowel scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs, scholen voor buitengewoon secundair onderwijs, centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en – enkel voor duale structuuronderdelen – de centra voor de vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen in aanmerking.

Bij de selectie van de structuuronderdelen die in aanmerking komen voor het extra werkingsbudget is opnieuw geopteerd voor een brede benadering van studierichtingen met een praktijkcomponent op school (waarbij gebruik wordt gemaakt van materiaal). Gezien energieintensief studieaanbod per definitie ook extra materiaalkosten met zich meebrengt, stemt de selectie van structuuronderdelen overeen met de selectie voor het hierboven vermeld werkingsbudget.

Concreet gaat het om alle beroepsgerichte studierichtingen en technische studierichtingen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs en opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs

(inclusief duaal), en de opleidingen van de kwalificatie- en integratiefase van opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs (inclusief duaal).

Een aantal studierichtingen van het gewoon secundair onderwijs wordt niet meegenomen omdat de theoretische component binnen dit studieaanbod substantieel is (bv. de doorstroomfinaliteit, het studiedomein taal en cultuur, de onderwijsvorm algemeen secundair onderwijs, de studierichtingen van de dubbele finaliteit in het studiedomein economie en organisatie en het studiedomein maatschappij en welzijn, het studiegebied handel en het studiegebied personenzorg technisch secundair onderwijs, het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers, ...). Ook in het buitengewoon secundair onderwijs worden opleidingsvormen 1 en 2 en de observatiefase van opleidingsvorm 3 niet meegenomen.

Gelet op de geleidelijke invoering van de modernisering van het secundair onderwijs (die tijdens het schooljaar 2022-2023 wordt ingevoerd in het 2de leerjaar van de 2de graad) worden in het ontworpen artikel rekening gehouden met zowel de indeling van het niet-gemoderniseerde studieaanbod (onderwijsvormen en studiegebieden) als de indeling van het gemoderniseerd studieaanbod (finaliteiten en studiedomeinen).

Het is inherent aan de onderwijsstructuur dat er verschillen zijn in de mate dat structuuronderdelen materiaalintensief zijn. Om deze verschillen te ondervangen zijn de geselecteerde structuuronderdelen in drie groepen ingedeeld die elk een afzonderlijke weging krijgen (factor 1, 0,75 en 0,50) voor de berekening van het basisbedrag per regelmatige leerling en het extra werkingsbudget per school of centrum.

Het extra werkingsbudget wordt uiterlijk op 31 oktober 2023 aan de school- of centrubesturen uitbetaald.

Afdeling 13. Herziening verdeling bedrag bijzondere weddeschalen

Artikel 24

In het addendum bij cao VI hoger onderwijs van 3 mei 2022 werd een bedrag van 2 miljoen euro opgenomen voor een verhoging van de bijzondere salarisschalen in het kunstonderwijs aan de hogescholen. Dit is een eerste stap in het optrekken van de bijzondere salarisschalen tot het niveau van de lectoren en praktijklectoren in de hogescholen.

Het bedrag van 2 miljoen werd bij decreet van 8 juli 2022 in de Codex Hoger Onderwijs verankerd. Volgens deze regeling wordt het bedrag toegevoegd aan de enveloppe voor het kunstonderwijs en onder de betrokken hogescholen verdeeld op basis van hun aandeel in deze enveloppe en niet op basis van de werkelijke meerkost van de hogescholen als gevolg van de verhoging van de bijzondere salarisschalen. Daardoor krijgen sommige hogescholen minder middelen dan ze nodig hebben om de meerkost van de verhoging van de bijzondere salarisschalen te dragen en omgekeerd. Om die afwijkingen enigszins recht te trekken wordt er in een overgangsregeling voorzien waarbij de bijkomende middelen in eerste instantie worden verdeeld op basis van het effectieve aandeel van iedere hogeschool in de meerkost. Na het eerste jaar wordt telkens 1/7 van het bedrag van 2 miljoen euro overgedragen naar de enveloppe voor het kunstonderwijs. Op die manier is vanaf 2029 het hele bedrag toegevoegd aan de werkingsenveloppe en stopt de financiering op basis van het procentuele aandeel van iedere hogeschool in de meerkost van de maatregel.

Band met de begroting

Het gaat over een andere verdeling onder de hogescholen van de middelen die in 2022 aan de hogescholen toegekend zijn zonder dat er bijkomende middelen worden toegevoegd.

Afdeling 14. Extra werkingsbudget digitalisering Centra voor Leerlingenbegeleiding

Artikel 25

De Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) ontvangen jaarlijks verschillende projectsubsidies voor netoverstijgende digitaliseringsprojecten. Zo krijgt de CLB-sector al sinds het schooljaar 2008-2009 een subsidie om gegevens van leerlingen met betrekking tot de leerlingenbegeleiding te registreren in het digitaal multidisciplinair dossier van de leerling en de gegevensuitwisseling met de beleidsdomeinen Onderwijs en Vorming en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin mogelijk te maken. De CLB's gebruiken hiervoor het softwareprogramma LARS (Leerlingen Administratie en Registratie Systeem). Sinds het schooljaar 2017-2018 ontvangt de CLB-sector ook jaarlijks extra middelen voor CLBch@t en blended hulpverlening waardoor leerlingen en ouders ook online terecht kunnen bij het CLB met al hun vragen.

Daarnaast zijn er ook een aantal éénmalige subsidies die de CLB-sector netoverstijgend ontvangen heeft om in te zetten op innovatie en digitalisering. Zo ontving de CLB-sector financiële ondersteuning voor de ontwikkeling van het IRIS-platform dat scholen toegang geeft tot de laatste versie van een verslag en een gemotiveerd verslag, middelen voor het project single sign on als authenticatietool voor minderjarige leerlingen om veilige toegang te krijgen tot meerdere applicaties en services, middelen die het mogelijk moeten maken dat CLB's hun kernactiviteiten consultatieve leerlingenbegeleiding en signaalfunctie digitaal kunnen registreren, en relancemiddelen voor de ontwikkeling van een beveiligd digitaal platform voor laagdrempelige informatie-uitwisseling met leerlingen en ouders (CLB online).

Tijdens de coronapandemie kreeg de CLB-sector extra middelen om het contactonderzoek uit te voeren en de koppeling te maken tussen LARS en de Zorgatlas zodat gegevens over besmette leerlingen en leerkrachten en leerlingen die hiermee een nauw contact hadden, naar de juiste instanties konden doorvloeien teneinde verdere transmissie van het virus tegen te gaan. Het was daarbij van belang dat er snel geschakeld kon worden om de nodige softwareaanpassingen uit te voeren. Tijdens de sluiting van de scholen, maar ook nadien, heeft de CLB-sector met financiële ondersteuning van de overheid de openingsuren van CLBch@t uitgebreid. Dit omwille van de exponentiële stijging van vragen van leerlingen en hun ouders, het aantal chatgesprekken verdubbelde in die periode ten opzichte van het schooljaar 2018-2019.

De CLB-sector vraagt al een aantal jaar naar een eerder structurele financiering voor hun digitaliseringsprojecten. Structurele financiering maakt mogelijk dat de sector op het vlak van digitalisering op langere termijn doelstellingen kan vastleggen, prioriteiten kan stellen, en dit met enige zekerheid van middelen. Als antwoord op deze noden wordt aan de sector een structureel IT-budget toegekend waarmee de sector netoverstijgende innovatieve digitaliseringsprojecten kan ontwikkelen, onderhouden en implementeren gericht op het kwaliteitsvol begeleiden van leerlingen. Dit laat toe dat de CLB-sector haar digitaal verhaal effectief kan uitbouwen, een lange termijnvisie kan ontwikkelen, gefaseerd kan plannen en prioriteiten kan leggen. Versnipperde projectfinanciering verdwijnt, wat leidt tot planlastvermindering en initiatieven kunnen binnen een breder geheel geplaatst worden. Dit extra werkingsbudget omvat de financiële ondersteuning die de CLB-sector jaarlijks ontvangt voor de gegevensuitwisseling vanuit het multidisciplinair dossier van de leerling naar de beleidsdomeinen Onderwijs en Vorming en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, voor clbch@t en blended

hulpverlening en wordt ook verder ingezet voor de doorontwikkeling van het beveiligd digitaal CLB platform (CLB online). De CLB-sector kan aanvullend bijkomende initiatieven nemen.

Alle permanente ondersteuningscellen werken tegen 31 december 2023 netoverstijgend samen aan hun visie op digitalisering met doelstellingen die ze op korte en lange termijn willen bereiken en hoe ze deze doelstellingen op korte en langere termijn zullen realiseren. Hierbij worden ook de opdrachten zoals opgenomen in het artikel als de inzet van de 1 miljoen euro opgenomen. De visie wordt door alle permanente ondersteuningscellen samen besproken met het departement Onderwijs en Vorming voor 31 januari 2024. Op het einde van elk schooljaar gaan alle permanente ondersteuningscellen samen in overleg met het departement onderwijs en vorming om te rapporteren over de realisatie van hun doelstellingen en de inzet van de middelen van het lopende schooljaar en de planning met inzet van de middelen voor het volgende schooljaar.

Het extra werkingsbudget wordt toegekend aan de gefinancierde permanente ondersteuningscel, de gesubsidieerde vrije permanente ondersteuningscel, de permanente ondersteuningscel van de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten en de permanente ondersteuningscel van het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen verrekend conform hun personeelsomkadering zoals bepaald in artikel 40, §2, eerste lid, 1°. De permanente ondersteuningscellen ontvangen samen 20,37 omkaderingsgewichten. Hierbij worden 5,89 omkaderingsgewichten toegekend aan de gefinancierde permanente ondersteuningscel, 12,49 omkaderingsgewichten aan de gesubsidieerde vrije permanente ondersteuningscel, 1,44 omkaderingsgewichten aan de permanente ondersteuningscel van de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten en 0,55 omkaderingsgewichten aan de permanente ondersteuningscel van het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen. Het extra werkingsbudget wordt onder de permanente ondersteuningscellen verdeeld conform hun aandeel in de personeelsomkadering. Het extra werkingsbudget wordt netoverstijgend ingezet door alle permanente ondersteuningscellen samen.

Het extra werkingsbudget wordt ten laatste in december van het lopende schooljaar uitbetaald.

Vanaf het begrotingsjaar 2024 wordt het extra werkingsbudget van maximaal 1 miljoen euro geïndexeerd als vermeld in artikel 29, §1, vijfde lid.

Afdeling 15. Extra werkingsbudget Centra voor Leerlingenbegeleiding

Artikel 26

De Centra voor Leerlingenbegeleiding hebben de decretale opdracht om leerlingen te begeleiden in hun functioneren op school en in de maatschappij. De centra bieden hiervoor kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding aan. Kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding bevordert de totale ontwikkeling van alle leerlingen, verhoogt hun psychosociaal functioneren, voorkomt vroegtijdig schoolverlaten en creëert meer gelijke onderwijskansen. Op die manier draagt het bij tot het functioneren van de leerling in de schoolse én maatschappelijke context. Leerlingenbegeleiding is hierbij het geheel van preventieve en begeleidende maatregelen en situeert zich op vier domeinen: de onderwijsloopbaan, leren en studeren, psychisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg. De maatregelen vertrekken steeds vanuit een geïntegreerde en holistische benadering voor de vier begeleidingsdomeinen en dit vanuit een continuüm van zorg.

Op 16 februari 2023 werd in de Commissie voor Onderwijs van het Vlaams Parlement debat gevoerd over personeelstekort, werkdruk en taaklast bij de CLB's in de nasleep van corona, de wachttijden in de jeugdhulp, het stijgend aantal complexe vragen van leerlingen, ouders en scholen naar ondersteuning, de

blijvende signalen over negatief psychosociaal functioneren bij leerlingen en gedragsproblemen.

De CLB-sector zelf geeft aan dat dit ook ten koste gegaan is van de preventieve werking van de centra, eveneens een belangrijke opdracht. De CLB's willen de werking en de projecten die ze opgezet hebben met de leerlingen in de scholen vanuit de eenmalige relancemiddelen kunnen continueren.

De relancemiddelen hadden tot doel om in de nasleep van de coronacrisis en de coronamaatregelen te kunnen inzetten op niet gedetecteerde noden bij de leerlingen op de vier begeleidingsdomeinen en het uitvoeren van het contactonderzoek. Uit de monitoring van de inzet van deze middelen blijkt o.a. dat aanwezigheid in de school werkt om CLB en het aanbod CLB beter bekend te maken en dit heeft eveneens een drempelverlagend effect voor leerlingen om een hulpvraag te stellen, sneller zorgnoden te detecteren.

CLB's geven enerzijds aan dat het moeilijk was om te detecteren of de zorgnoden bij leerlingen ontstaan zijn door de coronamaatregelen of dat dit eerder leerlingen zijn die al een risico lopen (problematisch afwezig, SES kenmerken, lage schoolse motivatie...) Een aantal CLB's hebben een deel van hun relancemiddelen (netoverstijgend) samen gelegd om gezamenlijk acties te ondernemen. CLB's vragen structurele versterking eerder dan versnipperde middelen waarbij het moeilijk is om op langere termijn een kwaliteitsvol personeelsbeleid te kunnen voeren (hierbij ook het behouden van opgebouwde expertise), opgezette werkingen te kunnen continueren.

Als antwoord op deze noden worden de centra versterkt met een extra werkingsbudget van maximaal 7.562.000 euro, dat wordt ingezet voor de versterking van de leerlingenbegeleiding en de centra toe te laten om:

- nog meer aanwezig te zijn in de scholen en hierbij extra in te zetten op het verhogen van het psychosociaal functioneren van de leerlingen;
- in te zetten op en mee te werken aan initiatieven inzake het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten en ongekwalificeerde uitstroom;
- onderlinge samenwerking gericht op efficiëntiewinst en expertisedeling rond de thema's, als vermeld in artikel 16, §2, eerste lid, 1°, a) tot en met i) van het decreet leerlingenbegeleiding:
 - o bereikbaarheid, openingstijden en permanentiebezetting;
 - o bundelen van expertise in verband met kansarmoede;
 - o leerlingen huisonderwijs die zich aanmelden voor een verplicht systematisch contact;
 - o praktische coördinatie van de systematische contacten en vaccinaties opdat die doorgaan in de infrastructuur die het dichtstbij de school ligt;
 - o spijbelproblematiek in de regio in kaart brengen en in samenwerking met regionale actoren een doelgericht plan van aanpak opmaken en uitvoeren om spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan;
 - o leerlingen opvolgen met een schoolcarrière die zich kenmerkt door veelvuldig spijbelen, uitsluitingen, schorsingen en schoolwissels, met het oog op het afronden van het secundair onderwijs met een onderwijskwalificatie;
 - o bemiddelend optreden en herstelgericht werken wanneer de communicatie tussen de leerling, de ouders en de school vastloopt en uitsluiting, schorsing of schooluitval dreigt;
 - o objectieve informatieverstrekking over de structuur en de organisatie van het Vlaamse onderwijslandschap op scharniermomenten;
 - o bundelen van expertise rond radicalisering en werken rond deradicalisering waar nodig.

Het extra werkingsbudget wordt onder de centra verdeeld op basis van hun aandeel in de nieuwe omkadering zoals berekend conform artikel 40 en 41. Vanaf het begrotingsjaar 2024 wordt het extra werkingsbudget van maximaal 7.562.000 euro geïndexeerd conform de bepaling opgenomen in artikel 29, §1, vijfde lid.

Afdeling 16. Ondersteuning Duaal Leren door de regionale technologische centra (RTC's)

Artikel 27

De voorgestelde geringe aanpassingen in artikel 3 van het decreet maakt van punt 4° een door elk RTC verplicht op te nemen initiatief waarbij wordt gespecificeerd dat binnen het werkplekleren het duaal leren omvat wordt.

Artikel 28

Het nieuwe artikel 6/1 voegt bepalingen omtrent de specifieke werkingstoelagen per schooljaar ter ondersteuning van het duaal leren toe aan het decreet.

Om met de nieuwe decreetsbepalingen het normale procesverloop voor de goedkeuring van het actieplan voor het schooljaar 2023-2024 en de daarbij horende toekenning van de werkingstoelagen niet te doorkruisen, wordt voor de toekenning van de specifieke werkingstoelagen ter ondersteuning van het duaal leren in het schooljaar 2023-2024 een afzonderlijke procedure voorzien. Er wordt daarom een eenmalige afwijking voorzien met ook een andere looptijd, namelijk van 1 oktober 2023 tot en met 31 augustus 2024. Op deze manier kan in overleg met onder meer het partnerschap duaal leren een actieplan ter ondersteuning van de duaal leren door de RTC's worden voorbereid dat complementair is aan bestaande acties. Paragraaf vier voorziet dat de Vlaamse Regering de rapporterings- en uitbetalingsmodaliteiten van de specifieke werkingstoelagen bepaalt.

Vanaf het schooljaar 2024-2025 wordt de ondersteuning van het duaal leren in het gezamenlijk schooljaargebonden actieplan geïntegreerd en zal de periode waarin de ondersteuning van het duaal leren wordt voorzien het gehele schooljaar omvatten.

Afdeling 17. Bijkomende omkadering voor de afstemming tussen school, internaat en sportfederatie voor topsportleerlingen

Artikel 29

Dit artikel kent bijkomende omkadering toe aan de topsportscholen. Deze specifieke uren-leraar zijn bestemd voor de lokale versterking van de band tussen de school, het internaat en de trainers van de sportfederaties waarmee de topsportscholen samenwerken. Met deze specifieke uren-leraar kunnen topsportscholen werken aan een betere afstemming met betrekking tot de na te streven vaardigheden en attitudes die de leerlingen zowel in onderwijs, sport als op het internaat nodig hebben. Dit kan bijvoorbeeld door een trajectbegeleider aan te stellen. Momenteel kunnen scholen een topsportcoördinator aanstellen als zij minstens 25 regelmatige leerlingen in een studierichting met de component "topsport" hebben ingeschreven. Het artikel voorziet daarom voor topsportscholen 0,2 uren-leraar per regelmatige leerling vanaf de 26ste regelmatige leerling in een studierichting met de component "topsport". Het artikel voorziet dat topsportscholen zo maximaal 22 uren-leraar (1 voltijds equivalent personeelslid) kunnen inrichten, bovenop de huidige betrekking van topsportschoolcoördinator. Topsportscholen met minder dan 25 leerlingen krijgen momenteel geen extra middelen voor een topsportschoolcoördinator. Dit artikel voorziet dat deze scholen

een hogere coëfficiënt van 0,85 uren-leraar per regelmatige leerling krijgen. Dit laat deze scholen toe om, in verhouding tot hun leerlingenaantal, ook te voorzien in begeleiding en coördinatie voor de topsportleerlingen. Om te verzekeren dat elke school ook voor alle leerlingen in het structuuronderdeel 2A Topsport op deze middelen kunnen rekenen, wordt er voor de berekening van de specifieke uren-leraar niet verwezen naar het topsportconvenant. Het artikel voorziet wel dat scholen van hetzelfde schoolbestuur voor deze middelen als één school beschouwd worden. De topsportwerking van de topsportscholen is immers geïntegreerd, ook wanneer er sprake is van meerdere instellingsnummers. Deze bepaling garandeert de gelijke behandeling van de verschillende topsportscholen. De specifieke uren-leraar worden in dat laatste geval steeds toegekend aan de school die is opgenomen in het gesloten topsportconvenant

Band met de begroting

Er zijn middelen voorzien op provisie AGODI. De geraamde meerkost bedraagt 216 735,18 euro per schooljaar.

Afdeling 18. Verhoging van de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het basisonderwijs en het secundair onderwijs in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

Artikel 30

Het artikel verduidelijkt dat de middelen per begrotingsjaar worden toegekend. De verhoging van de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het basisonderwijs en het secundair onderwijs gebeurt in 2 stappen. Het bedrag voor begrotingsjaar 2023 wijkt daarom af van het bedrag vanaf begrotingsjaar 2024.

Artikel 31

Het correcte bedrag voor begrotingsjaar 2023 en het bedrag vanaf begrotingsjaar 2024 worden ingeschreven, voor de instellingen van het basisonderwijs. Er wordt gevraagd de verhoging van de nascholingsmiddelen prioritair in te zetten voor de professionalisering rond de leergebieden Nederlands en wiskunde. Daarbij kunnen voor beide leergebieden verschillende thema's aan bod komen, steeds met aandacht voor het creëren van een inclusieve leeromgeving: aanvankelijk lees- en/ of rekenonderwijs, taalintegratietrajecten, taalbaden, wiskunde- en/ of taaldidactiek,

Artikel 32

Het correcte bedrag voor begrotingsjaar 2023 en het bedrag vanaf begrotingsjaar 2024 worden ingeschreven, voor de instellingen van het secundair onderwijs.

Artikel 33

Momenteel worden in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs twee betaalmomenten voorzien, nl. voor het einde van de maand februari van het betreffende begrotingsjaar (1ste schijf) en voor het einde van de maand juni van het betreffende begrotingsjaar (2de schijf). Bij het landen van de extra middelen is het tweede betaalmoment verstreken. Het is daarom noodzakelijk om de betaling van een derde schijf te voorzien.

Afdeling 19. Tijdelijke bijkomende steun aan hogescholen en universiteiten ter versterking van studentenvoorzieningen

Artikel 34

De hogeronderwijsinstellingen trokken dit jaar aan de alarmbel. Naar aanleiding van de turbulente economische situatie kennen de diensten voor studentenvoorzieningen van de hogescholen en universiteiten een stijging van het aantal aanvragen van studenten naar financiële ondersteuning. De verhoogde financiële steun die de hogescholen en universiteiten in 2022 hebben uitbetaald aan studenten was afkomstig uit hun financiële reserves of zij hebben geplande investeringen uitgesteld. Aangezien deze situatie niet langer houdbaar is, wordt met het voorliggende artikel voorzien dat de Vlaamse Regering financieel kan tussenkomen, en wanneer nodig bijkomende middelen kan toekennen aan de hogescholen en universiteiten ter versterking van de studentenvoorzieningen. Dit om de instellingen te ondersteunen in uitzonderlijke situaties.

In zijn advies 73.495/1 van 28 april 2023 merkt de Raad van State op dat de ruime delegatie zoals opgenomen in het oorspronkelijke voorstel van artikel in strijd is met het legaliteitsbeginsel dat voortvloeit uit artikel 25, §5, van de Grondwet. Tevens merkt de Raad van State op dat de regeling van sociale toelagen aan de hogescholen en universiteiten bovendien evenzeer betrekking heeft op het gelijkheidsbeginsel (artikel 24, §4, van de Grondwet) en op de realisatie van het recht op onderwijs van beschermenswaardige studenten (artikel 24, §3, van de Grondwet). De Raad van State stelt dan ook dat de machtiging in het ontworpen artikel III.70/1 van de Codex Hoger Onderwijs niet als dusdanig in de tekst van het voorontwerp van decreet kan worden behouden.

Het ingevoegde artikel III.70/1 werd dan ook aangepast rekening houdend met dit advies. In het aangepaste artikel wordt de doelstelling van de bijkomende toelage opgenomen, de gevallen waarin de toelage kan worden toegekend, evenals de verdeelwijze en vaststelling van de hoogte van de toelage per instelling. Op deze manier wordt tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de Raad van State om de machtiging aan de Vlaamse Regering te beperken. De Vlaamse Regering zal enkel nog de modaliteiten vastleggen hoe de universiteiten en hogescholen hun tekorten of hun stijging van de kosten kunnen aantonen.

Repliek op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot hoofdstuk 4

De onderhandelingen met de sociale partners vonden plaats op 25 april 2023. Naar aanleiding van die onderhandelingen werden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Afdeling in verband met Extra werkingsbudget voor bijkomende capaciteit voor leerlingen met een verslag

Er werd geëxpliciteerd voor wie de extra capaciteit gecreëerd wordt. Telkens werd verduidelijkt dat voor het secundair onderwijs de leerlingen per type worden samengeteld over de in aanmerking komende opleidingsvormen heen. Tot slot werd verduidelijkt dat het om "tellen of hertellen" gaat.

De memorie werd aangepast aan de wijzigingen aan de decreetstekst.

Afdeling in verband met Tenlasteneming van juridische kosten van schoolbesturen

In paragraaf 1, tweede lid, 1°, b, is nu ook sprake van "benadeelde partij".

Afdeling in verband met Verhoging van de nascholingsmiddelen [...] in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

Bij de onderhandelingen over het decreet lerarenambt, in dezelfde formatie als bij de onderhandelingen over het programmadecreet, werd afgesproken om ook de

nascholingsmiddelen voor het secundair onderwijs te verhogen. Deze afspraak kreeg hier nu een decretale vertaling.

Het decreet over leersteun, ondertussen bekrachtigd, vervangt artikel 9 paragraaf 2 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en brengt zo wijzigingen aan aan de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het basisonderwijs en secundair onderwijs. In de versie van het programmadecreet die onderhandeld werd, werd echter nog uitgegaan van de bedragen in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, zonder de wijzigingen zoals voorzien in het decreet over leersteun. Dit werd nu aangepast; de nieuwe tekst in het programmadecreet is nu gebaseerd op de bedragen zoals ze gewijzigd worden door het decreet over leersteun.

Het nascholingsbedrag voor de instellingen van het basisonderwijs is nu lager t.o.v. het bedrag in het voorontwerp van decreet. Echter, het principe blijft hetzelfde; het programmadecreet voorziet (stapsgewijs) in een verdubbeling van de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het basisonderwijs t.o.v. de bedrag zoals voorzien voor begrotingsjaar 2022 (= 4.007.000 euro). Er komt dus weldegelijk een verhoging van 4.007.000 euro vanaf begrotingsjaar 2024. Het decreet over leersteun verschuift vanaf begrotingsjaar 2024 een deel van de nascholingsmiddelen naar de leersteuncentra, en brengt het bedrag voor het basisonderwijs op 3.924.000 euro. Een verhoging van dat bedrag met 4.007.0000 euro, leidt tot het bedrag van 7.931.000 euro vanaf begrotingsjaar 2024 voor de instellingen van het basisonderwijs.

Ook voor de berekening van de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het secundair onderwijs baseren we ons op het bedrag zoals gewijzigd door het decreet over leersteun. Het principe blijft zoals afgesproken op de onderhandelingen over het lerarenambt; het programmadecreet voorziet (stapsgewijs) in een verhoging van de nascholingsmiddelen met 50% voor de instellingen van het secundair onderwijs t.o.v. het bedrag zoals voorzien voor begrotingsjaar 2022 (= 6.335.000 euro). Er komt dus weldegelijk een verhoging van 3.168.000 euro vanaf begrotingsjaar 2024. Het decreet over leersteun roomt het bedrag voor het secundair onderwijs vanaf begrotingsjaar 2024 af tot 6.251.000 euro. Een verhoging van dat bedrag met 3.168.000 euro, leidt tot een bedrag van 9.419.000 euro vanaf begrotingsjaar 2024 voor de instellingen van het secundair onderwijs. In artikel 32 van het voorontwerp voorzagen we een vervanging van het jaartal 2016 door het jaartal 2025. Echter, het decreet over leersteun brengt dezelfde wijziging aan. In het programmadecreet wordt die wijziging daarom geschrapt. Aan de artikelen werden verder de nodige logistieke wijzigingen aangebracht.

De memorie werd aangepast aan de wijzigingen aan de decreetstekst.

Nota bene

Doordat de inleidende zin voor alle onderwijsniveaus bepaalt vanaf welk begrotingsjaar de bedragen worden toegepast, is het nodig om de inleidende zin af te stemmen op de verschillende data van inwerkingtreding door enerzijds het leersteundecreet en anderzijds dit programmadecreet. Om alle onderwijsniveaus zekerheid te geven voor 2023 wordt daarom bepaald in de inleidende zin dat alle bedragen vanaf 2023 gelden. Het bedrag voor leersteuncentra wordt pas ingevoerd door het leersteundecreet vanaf 2024 en daarom wordt in de inleidende zin een uitzondering gemaakt voor de leersteuncentra.

Afdeling in verband met De regering wordt gemachtigd om tijdelijk op korte termijn via instellingen hoger onderwijs bijkomende sociale voorzieningen en ondersteuning ter beschikking te stellen, wanneer de nood zich stelt/Tijdelijke bijkomende steun aan hogescholen en universiteiten ter versterking van studentenvoorzieningen

Het adjectief "sociale" in "sociale toelagen" werd geschrapt. Het gaat niet om een inhoudelijke, maar om een technische aanpassing. De overheid kent immers "toelagen" toe aan de instellingen tvv de studentenvoorzieningen, terwijl het de instellingen zelf zijn die onder andere "sociale toelagen" toekennen met deze middelen.

Andere

Er werd ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om (andere) correcties door te voeren. Zo werden onder meer typ- en spelfouten verbeterd. Tot slot werd in de memorie bij de afdeling in verband met Ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen "kalenderjaren" vervangen door "schooljaren", in overeenstemming met de tekst van het decreet.

Naar aanleiding van het advies 73.495/1 van 28 april 2023 van de Raad van State zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

Afdeling in verband met Aanpassing aanvullende werkingsmiddelen voor centra voor volwassenenonderwijs in het kader van EVC-trajecten

Artikel 11

Decreet

Zoals aanbevolen in het advies van de Raad van State werd een bepaling opgenomen waardoor de verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2019 betreffende de uitvoering van het decreet van 26 april 2019 betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties enkel geïnterpreteerd kan worden zoals hij van toepassing was op de datum van de inwerkingtreding van artikel 11 van dit decreet.

Afdeling in verband met DBFM-Scholen van Vlaanderen - Aandelenparticipatie

Artikel 18

Decreet

De zin zonder normatieve waarde werd geschrapt.

Afdeling in verband DBFM-Scholen van Vlaanderen – ODII-verdeling

Artikel 19

Decreet

De gevraagde legistische wijzigingen werden doorgevoerd.

Afdeling in verband met Extra werkingsbudget voor bijkomende capaciteit voor leerlingen met een verslag

Artikel 20

Decreet en memorie

1) We begrijpen de opmerking van de Raad van State op artikel 20, § 1, eerste lid, 2°, van het voorontwerp, waarbij een te ruime delegatie wordt gegeven aan de Vlaamse Regering om vanaf het schooljaar 2024-2025 te bepalen welke types en welke combinaties van types en opleidingsvormen in aanmerking komen voor extra werkingsbudget. Dit is eveneens het geval voor de prioritering tussen de types en de combinaties van types en opleidingsvormen en bij de prioritering voor een onderwijsniveau. We hebben de bepalingen aangepast door telkens toe te voegen dat dit "in functie van de bestaande capaciteitstekorten voor leerlingen met een verslag, IAC-verslag of een OV4-verslag" moet gebeuren, zoals de Raad van State suggereert..

2) We lezen dat de Raad van State een gevaar voor mogelijke ongelijke behandeling ziet in de uitbetalingsmodaliteiten van de middelen zoals bepaald in

artikel 20, §3, tussen de scholen die minder leerlingen inschrijven dan in hun aanvraag voorzien, terwijl de norm van 7 extra leerlingen wel wordt gehaald, waar de berekening van het saldo wordt gebaseerd op het effectief aantal ingeschreven leerlingen en de scholen die meer leerlingen inschrijven dan voorzien in hun aanvraag waar de berekening van het saldo toch wordt gebaseerd op het ingeschatte aantal zoals opgenomen in de aanvraag.

Dit is een crisismaatregel die voorzien is, om extra capaciteit te voorzien waar de capaciteitsnood het hoogst is, zodat er onmiddellijk extra middelen kunnen worden voorzien bij de start van het schooljaar als er extra leerlingen worden ingeschreven. Als scholen, tegen de verwachting in, nog meer leerlingen zouden inschrijven dan vermeld in hun aanvraag, tellen deze ook op 1 februari voor de reguliere omkadering en het werkingsbudget voor het volgende schooljaar. Als scholen, tegen de verwachting in, minder leerlingen dan vermeld in hun aanvraag zouden inschrijven, moeten we corrigeren omdat we anders voor niet-ingeschreven leerlingen extra werkingsbudget zouden toekennen.

We gaan er ook van uit dat de scholen een goede inschatting kunnen maken van het aantal extra inschrijvingen in hun aanvraag, op basis van hun wachtlijsten, en dat het aantal werkelijk gerealiseerde inschrijvingen niet ver zal afwijken van deze inschatting.

Tot slot moeten we de voorgestelde werkwijze voor uitbetaling van het extra werkingsbudget hanteren om de budgettaire contouren te kunnen respecteren. Wegens de gelimiteerde budgettaire ruimte, en de nood aan tijdige duidelijkheid voor alle betrokken partijen -zowel scholen, leerlingen die naar een plaats op zoek zijn, onderwijsadministratie als begroting- voorzien we op basis van vooraf bepaalde plaatsen waartoe scholen zich engageren een maximale financiering. Op die manier is het engagement niet open, maar kwantitatief gedefinieerd, en weet iedereen tijdig wat het budgettaire en organisatorische kader is. Daarom behouden we de huidige formulering.

Afdeling in verband met Ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen

Artikel 21

Decreet en memorie

Bij artikel 21, §4, derde lid, merkt de Raad van State op dat een te ruime delegatie wordt gegeven aan de Vlaamse Regering om de "toekenningsmodaliteiten" van de financiële ondersteuning te bepalen. De bepaling is aangepast en de delegatie voor de "toekenningsmodaliteiten" werd geschrapt.

Afdeling in verband met Tenlasteneming van juridische kosten voor schoolbesturen

Artikel 22

Memorie

De memorie van toelichting werd aangevuld met verantwoordingen voor verschillende behandelingen, enerzijds van besturen uit het leerplichtonderwijs en besturen uit het volwassenen- en hoger onderwijs en anderzijds van besturen met en zonder een rechtsbijstandsverzekering.

Afdeling in verband met Extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs

Artikel 23

Decreet

De gevraagde legistische wijziging werd doorgevoerd.

Afdeling in verband met Ondersteuning Duaal Leren voor de regionale technologische centra (RTC's)

Artikel 28

Decreet en memorie

Bij dit artikel merkt de Raad van State op dat een te ruime delegatie wordt gegeven aan de Vlaamse Regering om de "toekenningsmodaliteiten" van de specifieke werkingstoelagen te bepalen. De bepaling is aangepast en de delegatie voor de "toekenningsmodaliteiten" werd geschrapt.

Afdeling in verband met Bijkomende omkadering voor de afstemming tussen school, internaat en sportfederatie voor topsportleerlingen

Artikel 29

Memorie

De bestemming die in de memorie wordt meegegeven is eerder richtinggevend voor de topsportscholen. Het is voornamelijk de bedoeling om te komen tot een betere afstemming met betrekking tot de na te streven vaardigheden en attitudes die de leerlingen zowel in onderwijs, sport als op het internaat nodig hebben. De middelen vallen onder de vrije aanwending om de topsportscholen de nodige flexibiliteit te geven om de middelen in te zetten op de manier die het beste past binnen hun werking. Er zal daarom niet worden ingegaan op de vraag om de bestemming van de middelen mee op te nemen in het decreet, maar de memorie werd in bovenstaande zin aangepast.

Afdeling in verband met Verhoging van de nascholingsmiddelen [...] in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

Artikel 31 en 32

Decreet

De gevraagde legistieke wijziging in artikel 31 werd doorgevoerd. Naar analogie daarvan werd dezelfde wijziging doorgevoerd in artikel 32.

Afdeling in verband met Tijdelijke bijkomende steun aan hogescholen en universiteiten ter versterking van studentenvoorzieningen

Decreet en memorie

Het opschrift werd aangepast.

Artikel 34

Decreet en memorie

In zijn advies 73.495/1 van 28 april 2023 merkt de Raad van State op dat de ruime delegatie zoals opgenomen in het oorspronkelijke voorstel van artikel in strijd is met het legaliteitsbeginsel dat voortvloeit uit artikel 25, §5, van de Grondwet. Tevens merkt de Raad van State op dat de regeling van sociale toelagen aan de hogescholen en universiteiten bovendien evenzeer betrekking heeft op het gelijkheidsbeginsel (artikel 24, §4, van de Grondwet) en op de realisatie van het recht op onderwijs van beschermenswaardige studenten (artikel 24, §3, van de Grondwet). De Raad van State stelt dan ook dat de machtiging in het ontworpen artikel III.70/1 van de Codex Hoger Onderwijs niet als dusdanig in de tekst van het voorontwerp van decreet kan worden behouden.

Het ingevoegde artikel III.70/1 werd dan ook aangepast rekening houdend met dit advies. In het aangepaste artikel wordt de doelstelling van de bijkomende toelage opgenomen, de gevallen waarin de toelage kan worden toegekend, evenals de verdeelwijze en vaststelling van de hoogte van de toelage per instelling. Op deze manier wordt tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de Raad van State om de machtiging aan de Vlaamse Regering te beperken.

De Raad van State merkt verder nog op dat de gevraagde adviezen nog niet gegeven waren.

Het SERV-advies werd gegeven op 2 mei 2023 en het VLOR-advies op 4 mei 2023. De replieken op de adviezen zijn hieronder opgenomen.

Afdeling in verband met Projectspecifieke DBFM en DBFM-Scholen van Vlaanderen – Overschrijding machtiging

Artikel 16 en 17

De VLOR kan akkoord gaan met de bepalingen die de mogelijkheid geven om boven de decretaal bepaalde machtiging te subsidiëren. De VLOR vindt dat de minister eerst in overleg moet gaan met AGION en het Gemeenschapsonderwijs. Dit is een opmerking die kan worden bijgetreden en zoals gebruikelijk in onderwijsaangelegenheden zal afgestemd worden met belanghebbenden, zoals in casu AGION en het Gemeenschapsonderwijs.

Afdeling in verband met DBFM-Scholen van Vlaanderen – ODII-verdeling

Artikel 19

De VLOR vindt dat er geen argumenten terug te vinden zijn die verklaren waarom er nood is aan de voorgestelde bepaling en vindt het vreemd om de bewuste bepaling in te schrijven via het programmadecreet.

Hierbij kan echter gewezen worden op de duiding in de memorie van toelichting. Door deze bepaling wordt verduidelijkt dat de verdeling van de totale budgettaire investeringsruimte tussen de onderwijsnetten met het oog op de realisatie van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen in principe gebeurt op basis van de toepassing van artikel IX.1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs (de zogenaamde ODII-verdeling), voor zover de ingediende en geselecteerde scholenbouwprojecten per onderwijsnet voormelde verdeling mogelijk maken. Deze projecten worden voor zover de verdeling zou afwijken van ODII vanaf oplevering gecompenseerd in reguliere kredieten zodat de ODII verdeling algemeen gehonoreerd blijft.

Wat opname van de bepaling betreft via het programmadecreet, wordt verwezen naar de band met de begroting zoals geduid in de memorie van toelichting. Een eerste oproep voor DBFM-scholen werd in november 2021 gelanceerd, en de plaatsingsprocedure voor het zoeken naar private partijen werd in oktober 2022 gepubliceerd. Er is een rechtstreeks verband met de begroting vermits ze een rechtstreeks budgettaire impact hebben. De tweede oproep voor de projecten is in oktober 2022 gelanceerd en de selectie door de Vlaamse Regering gebeurt in 2023. Er moet hierover ook duidelijkheid zijn in het kader van de opmaak van de opdrachtdocumenten voor de verdere plaatsingsprocedure.

Afdeling in verband met Extra werkingsbudget voor bijkomende capaciteit voor leerlingen met een verslag

Artikel 20

De VLOR vraagt bij artikel 20 waarom scholen die hertellen op de eerste schooldag van oktober niet in aanmerking voor het extra werkingsbudget voor bijkomende capaciteit voor leerlingen met een verslag en waarom we als voorwaarde stellen dat scholen van buitengewoon onderwijs het aanbod al moeten inrichten om in aanmerking te komen. Dit is omdat de scholen die een aanbod nog niet hebben van een bepaald type of een combinatie van type en opleidingsvorm, dit aanbod eerst moeten programmeren, na een goedkeuring van de Vlaamse Regering. Dit is ook het geval als er nieuwe scholen opgericht worden. Indien schoolbesturen nieuw aanbod programmeren of een nieuwe school oprichten, dan hertellen of tellen ze

op de eerste schooldag van oktober en krijgen ze dus al omkadering en werkingsbudget voor deze leerlingen conform het aantal inschrijvingen in het lopende schooljaar. Hier ook nog het extra werkingsbudget uit het artikel 20 voorzien zou dus dubbel op zijn met de middelen op basis van de telling op de eerste schooldag van oktober.

De VLOR stelt bij artikel 20 dat er geen duidelijkheid is over de manier waarop de Vlaamse Regering de scholen zal rangschikken volgens de prioritering van types, combinaties van types en onderwijsniveau. Er is voor het komende schooljaar geen prioritering voorzien, waardoor de scholen conform §1, 8° gerangschikt worden binnen de gerangschikte onderwijszones, zoals vermeld in punt 7°. De scholen die een aanvraag indienen worden op hun beurt gerangschikt op basis van het beoogde aantal bijkomende inschrijvingen in verhouding tot het absoluut tekort. Scholen die meer extra capaciteit realiseren worden gunstiger gerangschikt dan scholen die minder extra capaciteit realiseren. Indien er nog te besteden werkingsbudget over is nadat alle aanvragen uit zones met tekorten gehonoreerd zijn, kunnen scholen met aanvragen uit andere onderwijszones gerangschikt worden, conform §1, 9°. Dit lijkt ons duidelijk.

Afdeling in verband met Ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen

Artikel 21

De VLOR ziet in artikel 21 een overlap met de werking van de PBD en het Leerpunt bij de aanduiding van een interuniversitair centrum en 20 ankerscholen om het ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen uit te werken. We werken verder op basis van een bestaand project dat al 3 schooljaren loopt. De eigenheid van het project, dat nu structureel gemaakt wordt, is het werken met lerende netwerken van scholen, aangestuurd door de ankerscholen, ondersteund en gecoacht door een expertisecentrum. De lerende netwerken zijn ook netoverschrijdend. Dit is dus aanvullend bij de werking van de PBD en niet ter vervanging van de werking van de PBD. Zowel het expertisecentrum en de ankerscholen als de PBD ondersteunen scholen (niet leerlingen). Leersteuncentra begeleiden leerlingen, en kunnen ook ondersteund worden indien zij professionaliseringsnoden hebben voor deze doelgroep.

De PBD werken met gekleurde middelen, voor het expertisecentrum zijn de middelen ook gekleurd, zelfs verdergaand dan bij de PBD, waar enkel gekleurd wordt op het thema.

Eén van de doelstellingen van het project was ook professionaliseringsnoden over het werken met cognitief sterk functionerende leerlingen bij de ondersteunende diensten in kaart te brengen en dit is gebeurd. Daaruit blijkt dat er bij de PBD ook nog professionaliseringsnoden zijn op gebied van het werken met deze doelgroep. Er zijn personeelsleden van de PBD die ondersteund worden door het project om hun verder te professionaliseren over deze doelgroep.

Het interuniversitair expertisecentrum doet de wetenschappelijke ondersteuning en coaching van de ankerscholen. Dat is fundamenteel anders dan de werking van het Leerpunt. Vandaar de nood om dit aan een apart expertisecentrum toe te kennen. In de toekomst zou dit mogelijks een optie kunnen zijn, maar we kunnen het Leerpunt momenteel niet overstelpen met opdrachten. Toekomstige samenwerking met het Leerpunt wordt onderzocht.

Het begrip evidence based werd vervangen door het begrip evidence informed.

De VLOR merkt ook op dat ze niet op de hoogte is van de evaluatie van het project. De evaluatie (evenals de in kaart gebrachte professionaliseringsnoden van de

ondersteunende diensten) zijn online beschikbaar op: [Realisaties Project Voorbeeldscholen | Project Talent](#) en kunnen, indien gewenst, toegelicht worden.

Afdeling in verband met Tenlasteneming van juridische kosten van schoolbesturen

Bij de tenlasteneming van juridische kosten merkt de VLOR op dat een goede werking van beroepscommissies in heel wat gevallen kan vermijden dat een geschil uitmond tot een rechtszaak. Het klopt dat een rechtszaak vaak beter vermeden kan worden door informatie, motivering, bemiddeling en intern beroep. Dat blijven we benadrukken. Deze maatregel ondersteunt de schoolbesturen in die gevallen waar ook deze mogelijkheden betwistingen niet kunnen oplossen.

Afdeling in verband met Extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs

De toekenning van de middelen kadert in de versterking van het kunst-, technisch en beroepsonderwijs in het secundair onderwijs en moet aan scholen de mogelijkheid te bieden om binnen deze opleidingen te blijven werken met kwalitatief materiaal, ondanks de gestegen kosten. We erkennen evenwel dat deze nood ook bestaat in het volwassenenonderwijs.

Afdeling in verband met Afdeling 16. Ondersteuning Duaal Leren door de regionale technologische centra (RTC's)

Artikel 27 en 28

De VLOR vraagt de schrapping van artikelen 27 en 28 en beveelt de Vlaamse Regering aan om in te zetten op ondersteuning in de scholen om van duaal leren een succes te maken. De VLOR stelt hierbij dat de begeleiders in de scholen hiervoor het beste geplaatst zijn.

De Vlaamse ministers bevoegd voor Onderwijs en Werk gaven gezamenlijk aan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren de opdracht om een overzicht te maken van de bestaande drempels en uitdagingen met bijbehorende concrete initiatieven om deze weg te werken. Als antwoord hierop stelde het Vlaamse Partnerschap Duaal Leren het Actieplan Duaal Leren 2023 op.

Eén van de aangehaalde uitdagingen is de nood aan ondersteuning van de secundaire scholen bij het uitrollen van duaal leren binnen de school. De Vlaamse Regering wil aan deze nood tegemoetkomen door de RTC's structureel te versterken om duaal leren op het terrein te faciliteren. In hun reguliere werking faciliteren de RTC's een optimale aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en ondersteunen ze de samenwerking tussen ondernemingen en scholen op regionaal niveau. Vanuit deze positie zijn de RTC's goed geplaatst om ook inzake duaal leren een ondersteunende rol naar scholen toe op te nemen. De ondersteuning inzake duaal leren door de RTC's zal zoals steeds netoverschrijdend, netwerkend en klantgericht uitgerold worden waarbij de werking rond duaal leren zich naargelang de noden naar een veelheid van opleidingen kan richten.

De ondersteuning van het duaal leren door de RTC's moet uiteraard complementair zijn aan de ondersteuning die andere organisaties aanbieden.

De SERV vraagt overleg met sectoren, scholen en de RTC's over complementariteit in opdrachten en wat zou kunnen opgenomen worden door de RTC's. Het is evident dat de concrete invulling van de bijkomende opdracht voor de RTC's rond duaal leren overleg vraagt. Er zal dan ook ruimte voor dit overleg voorzien worden in het op te maken actieplan. De voorliggende bepalingen in het programmadecreet voorzien bovendien advies van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren bij het op te

maken actieplan zodat nog voor de RTC-werking rond duaal leren van start gaat belangrijke partners bij de opdracht gehoord kunnen worden.

Afdeling in verband met Verhoging van de nascholingsmiddelen [...] in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

De SERV geeft in haar advies aan dat het leren omgaan met diversiteit een essentieel element is in professionaliseringstrajecten van leraren en het realiseren van een meer kwaliteitsvol onderwijs. Ook wanneer het gaat over de professionalisering rond de leergebieden Nederlands en wiskunde acht de SERV het belangrijk steeds oog te hebben voor het creëren van een inclusieve leeromgeving. Om die reden wordt de memorie van toelichting aangevuld en wordt gespecificeerd dat professionalisering rond de leergebieden Nederlands en wiskunde steeds met aandacht voor het creëren van een inclusieve leeromgeving dient te gebeuren.

Algemeen

Er worden met dit programmadecreet geen maatregelen genomen om het bevroren van de niet-loon component van subsidies "nog verder te verlengen".

Hoofdstuk 5. Vangnetbepaling ontbrekende CO₂-waarden volgens WLPT

Artikel 35

De Vlaamse Belastingdienst baseert zich nog steeds voor de taxatie in de jaarlijkse verkeersbelasting (hierna: JVB) op de authentieke gegevens die afkomstig zijn van de Dienst voor Inschrijving van Voertuigen (DIV). In de praktijk blijkt echter dat de CO₂-uitstoot van het voertuig, gemeten volgens de WLTP-methode (Worldwide Harmonised Light Vehicle Test Procedure), soms ontbreekt in deze dataset. Deze parameter is echter cruciaal voor de berekening van de JVB van voertuigen die voor de eerste keer worden ingeschreven vanaf 1 januari 2021.

Omdat de berekeningswijze van de huidige vangnetbepaling (in artikel 2.2.4.0.7 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 (VCF)) gebaseerd is op de CO₂-uitstoot die van toepassing was vóór de invoering van de WLTP-methode, dringt een nieuwe formule en tabel zich op. Daarom voert dit artikel een weerlegbaar wettelijk vermoeden in. Indien de CO₂-uitstoot, gemeten volgens de WLTP-methode, onbekend is, wordt deze afgeleid uit de overige gegevens. Voor de voertuigen die nog onder het toepassingsgebied vallen van vóór de WLTP-wijzigingen, blijft de oude vangnetbepaling van de eerste paragraaf uiteraard van kracht.

Repliek op het advies van de Raad van State met betrekking tot hoofdstuk 5, artikel 35

Ingevolge het advies van de Raad van State worden hieronder de totstandkoming van de tabel, de onderscheiden brandstofsoorten en de inwerkingtreding van het vangnet verder toegelicht.

Het vangnet werd via een lineair regressiemodel geschat voor personenwagens en lichte vrachtoertuigen op basis van de 142.338 voertuigen waarvoor de CO₂-WLTP waarde wel beschikbaar is. Bijkomend werden interactie-elementen opgenomen en werd een variantie analyse gebruikt.

De nieuwe vangnetbepaling maakt een onderscheid op basis van het type brandstof. Op basis van het lineair regressiemodel werd dit onderscheid gemaakt om zo de werkelijke CO₂-waarde zo goed mogelijk te benaderen. De hier onderscheiden brandstofsoorten hebben een grote impact op de CO₂-waarde van

het voertuig waardoor het noodzakelijk is om hierin een onderscheid te maken in de formule.

De louter hybride voertuigen vallen onder de toepassing van de eerste kolom ('andere brandstoffen'). De derde en vierde kolom zijn expliciet beperkt tot plug-in hybrides.

Aangezien op voertuigen die uitsluitend aangedreven worden door een elektrische motor geen belasting wordt geheven (art. 2.2.6.0.6.VCF), komt deze categorie ook niet voor in de tabel.

De laatste kolom is van toepassing op voertuigen die geheel of gedeeltelijk worden aangedreven door CNG (Compressed Natural Gas). LPG is geen aardgas en valt derhalve onder het toepassingsgebied van de eerste kolom.

Aangezien sinds 1 januari 2021 voor de berekening van de jaarlijkse verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling de CO₂-waarde wordt gemeten volgens de WLTP-methode kon er tot op heden nog geen belasting worden geheven in de gevallen waarin deze waarde onbekend is. Een retroactieve toepassing is dus noodzakelijk voor een correcte en rechtvaardige belastingheffing. Het is hoe dan ook een weerlegbaar vermoeden zodat de belastingplichtige nog steeds de CO₂-waarde, indien beschikbaar, aan de administratie kan bezorgen.

Artikel 36

De Vlaamse Belastingdienst baseert zich nog steeds voor de taxatie in de belasting op de inverkeerstelling (hierna: BIV) op de authentieke gegevens die afkomstig zijn van de DIV. In de praktijk blijkt echter dat de CO₂-uitstoot van het voertuig, gemeten volgens de WLTP-methode, soms ontbreekt in deze dataset. Deze parameter is echter cruciaal voor de berekening van de BIV van voertuigen die voor de eerste keer worden ingeschreven vanaf 1 januari 2021.

Omdat de berekeningswijze van de huidige vangnetbepaling (in artikel 2.3.4.1.6 VCF) gebaseerd is op de CO₂-uitstoot die van toepassing was vóór de invoering van de WLTP-methode, dringt een nieuwe formule en tabel zich op. Daarom voert dit artikel een weerlegbaar wettelijk vermoeden in. Indien de CO₂-uitstoot, gemeten volgens de WLTP-methode, onbekend is, wordt deze afgeleid uit de overige gegevens. Voor de voertuigen die nog onder het toepassingsgebied vallen van vóór de WLTP-wijzigingen, blijft de oude vangnetbepaling van de eerste paragraaf uiteraard van kracht.

Band met de begroting

Er is een lichte positieve budgettaire impact gezien de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) in de gevallen waarin de CO₂-waarde ontbreekt, momenteel geen belastingen kan heffen. In totaal gaat het sinds 1/1/2021 over ruim 700 gevallen (die maandelijks nog zullen toenemen). Momenteel worden de belastingplichtigen door VLABEL zelf aangeschreven maar die werkwijze brengt niet altijd soelaas, omdat de CO₂-waarde ook bij hen niet altijd gekend is (het probleem stelt zich bijvoorbeeld veel bij parallelle invoer van voertuigen). Door de vangnetbepaling zullen deze gevallen kunnen belast worden, zowel op vlak van belasting op inverkeerstelling als jaarlijkse verkeersbelasting.

Repliek op het advies van de Raad van State met betrekking tot hoofdstuk 5, artikel 36

Voor een reactie op het advies van de Raad van State kan mutatis mutandis worden verwezen naar de toelichting bij artikel 35.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding,

Benjamin DALLE

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en
Landbouw,

Jo BROUNS